possit ad componenda quædam contradictoria rationis, & quæ nequeunt de re verificari, nisi prout habet esse objectivum in intellectu, nequaquam tamen sufficere potest ad componenda contradictoria realia, seu à parte rei verificata; & ratio est, quia hæc distinctio rationis ratiocinatæ supponit omnimodam identitatem objecti à parte rei tam realem, quam formalem, & solum infert multiplicitatem objectivam, & intentionalem; undeficet in esse objectivo res illa fit multiplex, quia tamen in esse reali est una, jam de eodem contradictoria verificarentur, & secundum idem; nec multiplicitas objectiva sufficeret ad contradictionem tollendam, quia talia contradictoria enunciantur de objecto secundùm esse reale, quod habet in se, non autem secundùm esse objectivum, & intentionale; quod habet in intellectu.

290 Ut igitur propositi quæsiti rectam habeamus resolutionem, distinguenda sunt varia contradictiorum genera juxta regulam jam traditam disput. 1. Logic. quæst. 3. artic. 2. & non semel superius inculcatam in hac disput. num. 215. & 227. & 243. & 247. quædam enim sunt contradictoria rationis, & fundata supra diversum esse rationis, ut cum de eodem Petro in propositione identica verificatur, quod est subjectum, & non subjectum, prædicatum, & non prædicatum, & ad hæc contradictoria componenda sufficit distinctio rationis ratiocinantis; quædam sunt contradictoria secundum esse reale, ac entitativum, quæ nempe rei conveniunt ratione totius essentiæ, & existentiæ, qua de causa unum de re absolutè negatur, & aliud absolutè affirmatur absque aliqua reduplicatione, & citrà quodcumque opus intellectus, ut esse, & non esse, generari, & non generari; & alia hujusmodi prædicata spectantia ad esse identicum, ac entitativum rei, & ad hæc contradictoria verificanda requiritur distinctio realis, ac entitativa, qualis est inter rem, & rem, aut inter rem, & modum ejus extrinsecum. Quædam verò sunt contradictoria secundum esse formale tantum, quæ nempe non absolutè rei attribuuntur, sed cum reduplicatione scilicet illius formalitatis, cui immediatè conveniunt, & ratione ipsius toti rei, ut esse sensitivum, & discursivum in homine, nam dicitur sensitivus quatenus animal, & discursivus quatenus rationalis, & ad hæc contradictoria verificanda, licèt non requiratur distinctio realis, ac entitativa, exigitur tamen distinctio formalis actualis ex natura rei, quia illa contradictoria, quod nempe homo per rationalitatem est discursivus, & non per animalitatem, actu verificantur de ipso ex natura rei citrà quodcumque opus intellectus ex supra n. 277. quedam tandem sunt contradictoria, quæ partim verificantur per opus intellectus, & partim præter opus intellectus, ut cùm in sole dicimus idem esse principium calefaciendi, & exficcandi, & non esse idem; hæc enim contradictio à parte rei non verificatur actualiter, & formaliter, quia à parte rei idem est utriusque proximum principium scilicet lux simplicissima solaris, sed tantùm virtualiter, & fundamentaliter, quatenus unica illa virtus duplici virtuti æquivalet, verificatur autem actualiter per opus intellectus, quando nempè intellectus eandem lucem solarem conceptibiliter partitur in duas virtutes, quarum una sit calefactiva, & altera exficcativa, & ratione unius inquit lucem esse calefactivam, non exficcativam; undè ad hæc, & similia contradictoria componenda sufficit distinctio rationis ratiocinatæ, vel virtualis distinctio, quæ cum ipsa coincidit; at minimè sufficit ad componenda contradictoria actu à parte rei verificata, sive secundum esse reale, ac entitativum, sive secundum esse formale dumtaxat, quod rebus ipsis inest secundum varias formalitates imbibitas per realem identitatem cum ipsis, ut ex professò probatum est suprà in hac disp. num. 247. & disp. 9. Log. quæst. 1. art. 2. §. *quoad tertium*, ac ita expresè docuit Scot. 1. d. 2. quæst. 6. §. *sed hic restat*, & d. 8. quæst. 4. & alibi frequenter, & Formalistæ passim tract. form. videantur probationes hujus asserti loc. cit. quia semel dicta pluries repetere piget.

Sed obficies, distinctionem rationis ratiocinatę sufficere ad verificanda contradictoria etiam enunciabilia ante intellectus negotiationem; quod quidem manifestis ostenditur exemplis: nam intellectus est eadem prorsus potentia, quatenus apprehensivus, judicativus, ac discursivus, & tamen inquantum apprehensivus, non est judicativus, & è contrà; pariter eadem Lux solaris est desiccativa luti, & liquativa ceræ; & tamen quatenus desiccativa non est liquativa; eadem albedo per eandem suam entitatem assimilatur alii albedini, & dissimilatur; vel non assimilatur nigredini, & quatenus est assimilativa, non est dissimilativa; eandem differentia est divisiva generis, & constitutiva speciei, & inquantum constitutiva non est divisiva, nec è contrà, & sic in multis aliis componuntur contradictoria actualia à parte rei per solam distinctionem rationis ratiocinatæ; certò enim certius est non intervenire distinctionem ex natura rei formalem, nam intellectus, ut apprehensivus, judicativus, & discursivus est una potentia, non plures; eadem virtus est in Sole, qua resolvit, & restringit; eadem prorsus entitas, qua albedo est assimilativa, & dissimilativa, ac eadem tandem realitas, qua differentia est divisiva generis, & constitutiva speciei, undè quamvis ad evitandam difficultatem ab his, & similibus exemplis deducta non vereantur aliqui distinguere vim apprehensivam, judicativam, & discursivam in intellectu, liquativam, & constrictivam in luce solari, tamquam diversas formalitates in ea existentes, adhuc tamen convincuntur aliis exemplis de albedine, & differentia, in quibus tergiversari non potest; cum igitur prædicata illa contradictoria non sint synonima, componi debent per distinctionem rationis ratiocinatæ.

291 Respondet Mairon. 1. d. 8. q. 3. §. *sed hic sunt*, ad hæc, & similia exempla, quod ibi non sunt contradictoria, quia Sol eadem virtute desiccat, & humectat, & per humefactivam desiccat, & per desiccativa humectat, nec est ibi contradictio, nec distinctio, & sic pariter ait ad alia exempla de albedine, & differentia. Sed dices Lux solaris inquantum humectat, non desiccat, quia sic desiccarer ceram, & humedaret lutum. Resp. Mairon. ly *inquantum* vel posse reduplicare virtutem, seu principium proximum agendi, & sic concedit Solem inquantum humectat, etiam desiccare, non ullum hinc equitur inconveniens; alio modo potest reduplicare actionem ipsam humectandi, aut desiccandi, & sic concedit, Solem, inquantum humectat, non desiccare, quia tunc sequeretur inconveniens illatum, & sic pariter dici potest ad similes instantias, si fierent in aliis exemplis. Sed dices rursus, si ergo stante eodem prorsus principio, ac realitate verificatur, quod Sol inquantum humectat, non desiccat, & differentia inquantum dividit, non constituit, & albedo inquantum assimilat, non dissimilat, quare ita non possumus dicere de Deo, quod inquantum intelligit, non vult & è contrà, per eandem tamen prorsus virtutem, & potentiam. Resp. Mairon. id concedi in exemplis allatis propter diversas actiones fundatas in eodem principio, vel propter diversas relationes, in Deo autem respectu ejusdem principii non sunt diversæ actiones; quæ solutio etiam à nobis data fuit suprà numer. 216. ubi ad exemplum de intellectu diximus, quod cùm dicitur intellectum apprehensivum, ut sic, non esse discursivum, nec è contra, non utique contradictionem verificari de potentia intellectiva undè sumpta, sed considerata sub illa reduplicatione operationis apprehensivæ, vel discursivæ, & sic geminantur extrema, quantum sufficit ad tollendam contradictionem, quia concipiuntur plures actiones plurificatæ in eodem principio proximo agendi; patet ergo qualiter in præfatis reduplicativis sit contradictio, & distinctio inter extrema, & quomodo non, quia quoad principium agendi nulla est ibi contradictio actualis, nec distinctio, sed tantùm quoad diversas actiones, vel relationes super idem proximum principium fundatas.

Et pro hujus solutionis majori intelligentia advertendum est, quod notavimus disp. 2. de Anim. quæst. 1. art. 2. ad 1. princ. ex Scoto 1. dist. 13. N. non semper penes diversitatem effectuum multiplicari quoque debere principia agendi, quia opus non est, tantam distinctionem esse in principiis, quantùm est in principiatis, sed tunc tantum multiplicari debere, quando effectus ab eadem causa provenientes requirunt ex suis rationibus aliquam priorem distinctionem in principiis, seu diversum operandi modum, ut ibi dictum est de agere naturaliter, & liberè, qui sunt modi operandi adeò oppositi, ut nequeant eidem omninò principio convenire absque aliqua distinctione; & ideò idem Doct. consultò dixit 1. d. 1. quæst. 4. §. *ista quæst.* ut ibi Bargius advertit, quod diversi modi operandi arguunt diversas potentias, sed non diversi actus, quia actus distincti specie ex distinctione objectorum diversorum possunt esse ab eadem potentia, ut patet de velle, & nolle; & sic patet, cur per eandem virtutem possit Sol humectare, & desiccare, non autem Deus per eandem prorsus virtutem intelligere, & velle. Accedit notabilis doctrina ad hanc rem, quam Scot. habet 7. Met. qu. 19. §. *alia est opinio*, ubi docet, quod continentia virtualis, vel eminentialis non pertinet ad perfectiones simpliciter, quia tales actualiter continentur, & secundùm proprias formalitates in ente perfecto, quemadmodum & ipsum formaliter denominant, quod etiam repetit 1. dist. 8. qu. 4. I. sed pertinet ad perfectiones limitatas, & in genere, ex quo sufficiens colligitur ratio, cur intellectus, & voluntas secundum proprias formalitates reponantur in Deo, ut perfectiones ex natura rei formaliter distinctæ, non ita calor, & siccitas in Sole, quia illæ sunt perfectiones simpliciter, quæ formaliter poni debent in ente summè perfecto, istæ verò sunt perfectiones secundum quid, & in genere, atque ideò eminenter solùm, & virtualiter in luce solari contentæ; & hinc tandem deduci potest regula discernendi qualis, & quanta distinctio versetur inter plures ejusdem rei perfectiones, si namque sunt perfectiones simpliciter, ac proindè in aliqua re secundùm proprias formalitates contentæ, ut dicitur à Theologis de perfectionibus attributalibus in Deo, tunc necessario reperitur inter eas distinctio formalis ex natura rei; at si sunt perfectiones duntaxat in genere, & in aliqua re virtualiter solùm, vel eminenter contentæ, tunc inter eas ingenuè maior admitti non potest distinctio, quam virtualis, aut rationis ratiocinatæ. Dices, si hæc doctrina est vera, ergo etiam gradus transcendentales, ac prædicata Dei quidditativa distinguuntur inter se ex natura rei formaliter, quia cùm importent perfectionem simpliciter, debent in Deo reponi formaliter, & non virtualiter tantùm. Resp. ex hoc, quod sunt perfectiones simpliciter, utique in primo ente debere contineri formaliter, & non virtualiter tantùm, vel eminenter; hinc tamen non bene deduci, quod distinguantur formaliter ex natura rei, nisi formalis illa continentia talis sit, ut formaliter contenta proprias importet realitates, quas non important gradus transcendentes; undè consultò dixi suprà qu. 12. in fine, nedum contingere virtualiter distinctionem, quando aliqua plura virtualiter solùm continentur in re superioris ordinis, ut constat de calore, & siccitate in Sole, sed etiam quando continentur formaliter, ut dicitur de gradibus transcendentibus, ideòque etiam præfata regula cum mica salis est intelligenda, ac pariter, quod in simili dictum est suprà disp. 4.

disp. 4. n. 8. & disp. 1. Log. q. 5. art. 2. in prima ratione, qua ibi probatur necessitas formalis distinctionis.

QUÆSTIO XVI.

Num præter præcisiones formales etiam objectivæ sint admittendæ.

292 Quia distinctionem rationis ratiocinatæ, ita explicuimus, ut ex vi ipsius ponatur aliqua distinctio rationis in objecto, supra quod cadit, quatenus per eam intellectus inadæquatè concipiens indivisibile prorsus à parte rei dividit conceptibiliter in plures partes, seu formalitates, & unam objectivè præscindit ab alia, quia uno actu repræsentatur una, quo non repræsentatur alia, in quo consistit præcisio unius ab alia; ne videamur supponere id quod est in controversia; pro complemento hujus tractatus de identitatibus, & distinctionibus, opus est propositum examinare quæsitum, quod quidem apud Antiquiores in terminis motum non reperitur, eo quia piaculum fuisset tunc temporis præcisiones negare objectivas; omnes namque unanimiter, paucis quibusdam Nominalibus exceptis, vim intellectui tribuebant præscindendi ex parte objecti formalitates realiter identificatas, ut v. g. in homine animalitatem à rationalitate, in Deo relationes originis ab essentia. At Recentiores Societatis Patres semper aliquid novi afferre cupientes, quo doctrinam Scoticam, & Thomisticam impugnent, quæ semper peripatetica fuit, cum id asserui non possent, in præcipuis tamen tum philosophicis, tum metaphysicis controversiis Nominalissimum contra Scotum, & S. Thomam erigere, & propugnare tentarunt; undè in præsenti negant præcisiones omnes objectivas; quibus innixa erat tota metaphycalis doctrina Scoti, & D. Thomæ, & solas admittunt præcisiones formales, quæ se tenent ex parte actus præscindentis; ita Hurtad. disp. 6. Metaph. sect. 4. subsec. 3. Arriag. disp. 5. Log. sec. 2. Ovvied. controv. 4. Metaph. punc. 8. & alii ejusdem Societatis Recentiores in Theologia, qui ultrò fatentur hanc non esse sententiam ab ipsis inventam, sed Nominalium longa oblivione sepultam, & obsolutam, quia igitur ex hoc principio metaphysico negandi, vel admittendi præcisiones objectivas pendent præcipuè resolutiones tam in Metaphysica, quam in Theologia, hic pro dignitate examinandus est hic punctus.

Quia verò nedum quæstionis titulus, sed etiam fortasse termini ipsius in nostris scholis sunt ignoti, pro majori ejus intelligentia notandum est, duplicem excogitari posse præscindendi modum inter formalitates identificatas, unum ex parte actus, alium ex parte objecti; tunc fit præcisio ex parte objecti, quando intellectus ita versatur circa eandem rem plures formalitates unitivè continentem, ut eas intelligibiliter abinvicem leparet, & uno actu unam formalitatem attingat, quo non exprimitur alia, qua de causa actus illi dicuntur inadæquati, quia licut neutra illarum formalitatum seorsim sumpta totam rei essentiam dicit, ita singuli actus tangentes singulas formalitates seorsim sumpti inadæquatè solum, & confusè rem exprimunt, quia unam tantùm formalitatem ejus declarant; quia igitur hoc præscindendi modo intellectus rem physicè, ac entitativè unam partitur in duplicem formalitatem, quarum una exprimitur per unum actum, & alia per alium, talis præcisio dicitur objectiva, quatenus partitio, & præcisio etiam super objectum cadit; quod quidem potest dupliciter contingere, quia vel illæ plures formalitates in eadem re formaliter continentur, & secundum proprias rationes formales, quomodo animalitas, & rationalitas dicuntur esse formaliter in homine, ac attributa in Deo, vel virtualiter solùm, & eminenter, quo pacto calor, & siccitas dicuntur contineri in luce solari, vegetativa, ac sensitiva in anima rationali in opinione multorum. Quando intellectus diversis actibus attingit formalitates diversas ejusdem rei in ipsa primo modo contentas nimirum unitivè, & per solam identitatem realem, talis præcisio est objectiva ex natura rei independenter ab intellectus negotiatione, ideo enim intellectus in eo casu unam formalitatem intelligit sine alia, vel alia non intellecta, quia à parte rei una est actualiter distincta, & precisa ab alia; & talis præcisio licèt fiat ab intellectu per conceptus inadæquatos respectu totius essentiæ, quæ ex illis diversis formalitatibus integratur, illi tamen conceptus in suo ordine dici possunt adæquati, quia singulis correspondent in re propriæ realitates, in quibus fundantur, & quas adæquatè exprimunt, quod declarari posset exemplo animalitatis, & rationalitatis respectu totius hominis. Quando autem intellectus diversis actibus attingit formalitates diversas ejusdem rei secundo modo in ipsa contentas scilicet virtualiter, vel eminenter, talis præcisio non est objectiva omninò ex natura rei, quasi intellectus attingat illas, ut objecta ex natura rei distincta, immò actualem illam partitionem facit intellectus, licèt cum fundamento in re quæsit. præcedenti explicato, & tunc varii conceptus intellectus, quibus conceptibiliter partitur eandem rem in plures formalitates, dicuntur prorsus inadæquati, nedum quia rem totam singuli seorsim sumpti inadæquatè explicant, sed etiam quia neuter sumitur, aut fundatur in propria realitate ei in re correspondente, sed omnes, & singuli sumuntur ab eadem prorsus re, & realitate inadæquatè concepta; præcisiones objectivas primi generis admittunt Scotistæ; Thom. verò admittunt solùm præcisiones objectivas secundi generis: Nominales tandem utrasque negant, & solas admittunt præcisiones formales, & ex parte actus.

Potest item idem indivisibile objectum, ita attingi, ut licèt totum formaliter per quemlibet actum attingatur, neque ex parte objecti aliquid correspondeat alteri, tamen ita confusè cognoscatur, ut apparere videatur solum secundum unum prædicatum, non verò secundum aliud, v. g. viso coloris è longinquo aliquando ita est confusa, ut possimus discernere esse colorem, non verò utrum sit albedo, rubedo, nigredo &c. qui actus cum sit à potentia materiali, & intuitivus non præscindit, nihilominus tamen totum illud obiectum ita imperfectè cognoscit, ac si solum cognovisset rationem coloris, non verò rationem albedinis; hic secundus modus cognoscendi obiectum confusè dicitur à Recentioribus præcisio formalis tantùm, quia præcisio illa, & confusio omninò se tenet ex parte actus, ut explicat Arriag. disp. 5. Log. nu. 23. nullatenus autem ex parte obiecti. Conveniunt igitur in hoc præcisio formalis, & obiectiva, quod utraq; est imperfecta cognitio objecti, at objectiva differt à formali, quia hæc attingit totum obiectum, illa verò inadæquatæ solum secundum unam formalitatem, seu secundum unum gradum; solas igitur huiusmodi præcisiones formales admittunt Nominales, & in eis casibus, in quibus Thomistæ, & Scotistæ assignant præcisiones obiectivas, censent tantùm dari formales v. g. in distinctione graduum Metaphysicorum, ac divinorum attributorum, vel relationum ab essentia; verum tamen est, nonnullos ex citatis Recentioribus saltem in divinis præcisiones admittere obiectivas ultrà formales, ut Arriag. loc. cit. alii verò universaliter eas negant tam in creatis, quam in divinis.

ARTICULUS I.

Præter formales præcisiones, dari quoque objectivas.

293 Dicendum tamen est tam in divinis, quàm in creatis præter præcisiones formales admittendas etiam esse obiectivas, immo formales nunquam dari sine obiectivis. Hæc est communis sententia Realium tam Thomistarum, quam Scotistarum contra Nominales, & quamvis hæc quæstio à veteribus Scholasticis non reperiatur in terminis agitata, id non est, quia hæc veritas ipsos latuerit, sed quia potius erat apud illos, ita explorata, ut nunquam fuerit in dubium revocata. Probatur itaq; primò dari debere præcisiones obiectivas primi generis, quę nimirum fundantur supra plures realitates ejusdem rei ab invicem ex natura rei distinctas, quæ quidem præcisiones receptissimę sunt in schola Scotistarum, & probatur omnibus illis rationibus, quibus supra in hac disp. q. 11. probata est necessitas distinctionis formalis ex natura rei, & quibus infra probatur disp. 8. q. 6. art. 2. tali genere distinctionis abinvicem secerni omnes gradus metaphysicos prædicamentales, ut v. g. genericum, ac differentialem, animalitatem scilicet, & rationalitatem; admissa namque tali distinctione inter illos ex natura rei, planè sequitur, cùm intellectus unum gradum præscindit ab alio, ut cum hominem intelligit in ratione animalis, non verò rationalis, aut è contra, tales præcisiones esse obiectivas ex natura rei, quatenus actus intellectus feruntur super obiecta ex natura rei formaliter inter se distincta antecedenter ad illos. Quod si cum Thomistis sola virtualis distinctio inter gradus admittatur antecedenter ad opus intellectus, cùm postea intellectus utendo sua facultate præcisiva unum gradum præscindit ab alio, ratione illius fundamenti præcedentis in re, saltem inferre licèt præcisiones obiectivas factas per opus intellectus cum fundamento in re; Conseq. patet, quia una, vel altera distinctione admissa inter gradum genericum, & differentialem, sequitur gradum genericum posse concipi sine differentiali præcisione se tenente ex parte obiecti, natura enim potest concipi sine eo, quod est extrà eius essentiam, cùm ergo differentia sit extrà essentiam naturæ genericæ, ut dictum est in Logica disputatione 5. quæstione 3. articul. 2. sequitur istam posse concipi illa non concepta, quod est obiectivè ab illa præscindi,

Respondet Ariag. citat. numer. 47. differentias esse de essentia rationis communis, non tamen, ita ut quælibet differentiæ sint de essentia cujuslibet rationis communis, sed hæc differentia de hac ratione communi, seu de hac animalitate, & illa de illa ratione communi, quare hæc ratio communis verbi gratia animalitatis hominis benè potest concipi sine differentia equi, quæ non est de eius essentia, non tamen sine rationalitate, à qua nullo modo distinguitur. Sed hæc solutio solidè explodituir infra disp. 8. numer. 204. quia si per eandem prorsus formalem rationem animalitatis in homine constituitur, qua rationalitas, tunc ratio animalis concipi non posset, ut communis equo, & homini magis, quàm rationalitas. Tum quia ratio animalis etiam in homine est ex natura sua in plures species plurificabilis, non verò rationalitas, ergo non est eadem ratio formalis utrunque. Tum quia cum conceptus animalis abstrahatur ab homine, & ab equo, quæro an de ratione talis conceptus, ut est communis omnibus speciebus, sint differentiæ contractivæ; quod si non sunt de ratione illius, ut sic, sanè nec erunt distributivè in hac, vel illa specie, quia dum ad inferiora contrahitur, suum formale constitutivum non mutatur. Tum quia totum,

quod est de essentia superioris, est etiam de essentia cujuscumque individui, si ergo differentia non est de essentia animalis, ut sit, abstracta ab hac, & illa specie, neque etiam erit de essentia animalis contracti ad hanc, vel illam speciem, quod est individuum animalis, ut sic. Respondet rursus Arriag. non esse de ratione cujuscumq; individui totam rationem superioris secundùm quod dicit ex parte objecti, sed secundum id, quod dicit ex parte actus. Contrà, actus ille confusus, in quo confundunturomnes species in ratione animalis, vel exprimit, seu repræsentat solum id, in quo conveniunt illæ species, vel etiam id, in quo differunt; si primum, habetur intentum, quod nec ex parte objecti, nec ex parte actus, differentiæ sunt de essentia rationis communis, si secundum, ergo actus ille non erit omninò confusivus specierum, sed etiam distinctivus, quia species nequeunt confundi in illis rationibus, per quas distinguuntur abinvicem; itaque animal, quod est in homine, est solùm rationale per identitatem, & realem ejus unionem cum illa differentia in illo tertio, non autem per formalem inclusionem unius in alio, nam si in conceptu essentiæ animalis includeretur rationale, non posset abstrahi ab illo, seu præscindi nec præcisione se tenente ex parte objecti, ut ipsi concedunt neque ex parte actus, quia hoc ipso quod actus ille non repræsentaret rationalitatem, consequenterneque repræsentaret animal hominis, quia in ejus ratione formali includitur rationalitas ex Adversariis, & per hoc etiam reiicitur prolixa, ac tædiosa solutio Ovvied. ad idem argumentum, quæ omninò coincidit cum responsione Arriagæ.

294 Confirmatur totum argumentum cum sua replica, quia ratione distinctionis formalis inter animalitatem, & rationalitatem vertentis secundum Scotistas, aut saltem virtualis secundum Thomistas, potest unum ex illis esse objectivè in intellectu absque eo, quod adsit alterum, ergo objectivè præscindunt abinvicem, cum secundum esse objectivum unum separetur ab alio. Respondet Hurtad. ex Nominalibus cognitionis de animali ex parte hominis respondere in recto animal rationale, & omnia quæ sunt idem realiter cum illis, itaut ille actus nulli formalitati det denominationem cogniti immediatè: & formaliter, quin formaliter, & immediate eandem non det toti entitati ejus objecti, sic qua ratione animal terminat cognitionem illam, eadem eandem terminat rationale, Pergeritas, & cæteræ formalitates; itaut nulli ex illis conveniat carentia terminationis formalis, & immediatè; at vero cognitioni animalis respondent ex parte obliqui connotationes, quæ sunt causa objectiva, ob quam cognitio illa totum objectum denominat animal, quia penetrans sensiones esse effectus virales ejus objecti cognoscit illud esse animal, quod penetrat ex effectibus, qui in solo reperiuntur animali; cognitio ergo de animali ex parte objecti habet idem omninò in recto, nempe totum Petrum, ac cognitio de rationali, sed hæc attingit in obliquo discursum, illa verò sensionem.

Sed facilè reiicitur ex nostris principiis hæc Nominalium doctrina, primò quia distinctio per connotata est extrinseca, & regulariter loquendo supponit aliquam priorem intrinsecam in connotante, quotiescumque enim aliquid distinguitur per ordinem ad diversa connotata, ex intrinseco suo habet quod respiciat illa connotata, ergo ex intrinseca sua natura habet, quod sit distinguibile in ordine ad diversa connotata, & consequenter secundum suum esse intrinsecum fundat aliquam distinctionem saltem rationis, ut constat ex dictis suprà nu. 248, ergo in proposito ideò homo per animalitatem connotat sensiones, & per rationalitatem discursus, quia sunt formalitates alterius rationis, nam si essent omninò ejusdem rationis nulla posset afferri causa, cur potius per animalitatem connotentur sensiones, quam per rationalitatem, & cur per istam discursus potius, quàm per illam. Deindè falsum est cognitionem de animali, & de rationali convenire omninò in objecto directo, & solum differre in obliquo per connotationem sensionum, vel discursum, probatur assumptum, quia unum illorum in sensu formali negatur de altero, itaut negatio cadat, nedum supra connotata in obliquo, sed etiam supra ipsas formalitates in recto, non solum enim dicimus sensiones non sunt discursus, sed dicitur etiam quod animalitas non est rationalitas; Præterea extrema illa fundant diversas habitudines, quia unum fundat rationem genericam, & aliud differentialem, unum est radix unius proprietatis & aliud alterius, quæ quidem omninò salvari non possunt, nisi extrema illa ex sua ratione intrinseca dicant formalitates diversas, & abinvicem præcisas vel ex natura rei, ut nos dicimus, vel saltem per opus intellectus cum fundamento in re, ut dicunt Thomistæ; quod etiam an sufficiat, patebit disputatione octava, quæstione sexta, articulo secundo. Tum quia distinctio optimè convincitur ex eo, quod unum extremum ex se habeat aliquid, quo alterum careat, at illa extrema ita se habent, ut secundùm propriam formalitatem unum habeat aliquid, quoalterum careat, nam rationalitas v. gr. ex se habet quod sit propria unius speciei, animalitas verò, quod sit communis pluribus; & ut eorum utamur exemplis, animalitas secundum propriam rationem habet, quod connotet sensiones, & rationalitas discursus, necessario igitur distinctionem aliquam admittunt in propriis formalitatibus, si enim sunt omninò idem ex parte objecti, planè quicquid connotabitur ab uno, connotabitur & ab alio, nec sufficiens ratio afferri potest, cur illa cognitio animalis sit potius cognitio illius objecti in ordine ad operationes animalis, & cur explicet illud objectum per vocem *animal*, potius, quam per vocem *rationale*, cum utrumque eodem modo attingatur. Respondet Ariag. cit. n. 45. causam illius efficientem esse imperfectam speciem illius objecti desumptam ex operationibus communibus omnibus animantibus, causam vero intrinsecam, & formalem esse ipsam differentiam specificam cognitionis, quæ ex se habet repræsentare objectum cum hac potius claritate, quam cum alia. Contrà, neutra causa sufficienter assignatur, non quidem efficiens, quia per Nominales eadem prorsus entis, & formalitas in homine est principium efficiens sensionis, & discursus, ergo non est major ratio, cur species ex sensionibus desumpta pariat cognitionem animalis, ut sic, quam rationalis, nec etiam bene assignatur causa formalis intrinseca, quia differentia specifica cognitionum sumi solet ex diversitate objectorum ex 2. de Anim. 33. aut saltem ex aliqua differentia se tenente ex parte objecti: quæ in proposito assignari nequit; tum quia una cognitio dicitur clarior alia respectu eiusdem objecti, quatenus plura, vel minora prædicata illius manifestat, quorum singulas proprias important formalitates objecto intrinsecas. Forte dices sensiones ideò potius in homine ducere in notitiam animalis, quam rationalis, quia sunt communes omnibus animalibus, non sic discursus. Contra, quia id alia de causa contingere nequit, nisi quia formalitas animalis de se communis est omnibus sentientibus, immo hæc est ratio à priori, cur sensiones sint operationes omnibus sentientibus communes, non ita discursus, quia nimirum animalitas est communis omnibus animantibus, sed rationalitas est propria hominis.

295 Secundò principaliter probatur nostra Conclusio ex via Metaphysicæ compositionis, quando namque intellectus distinguit inter rationem genericam, & specificam, sanè ita illas distinguit, aut ex natura rei ita distinctas reperit, ut ex illis duabus rationibus concipiat confici compositum unum metaphysicum, tamquam ex actu, & potentia metaphysicis, & hanc compositionem ita concipit, ut se teneat ex parte objecti, ergo vel distinctio earum præcedit in objecto, vel saltem ab intellectu causatur in ipso, quia compositio consistere nequit, nisi inter componentia aliqua distinctio intercedat. Respondet Arriag. compositionem ex genere, & differentia non esse in objecto, sed provenire extrinsecè ab uno actu, quo confunduntur cum pluribus, & ab alio; quo ab illis distinguitur, unde eadem disp. 5. n. 10. inquit hominem non componi verè ex genere, & differentia, quia cum genus, & differentia formaliter non sint à parte rei, non potest realiter genus, & differentia componere, sed illa compositio est solum per intellectum, quatenus cognoscitur homo, & per actum, qui tendit ad plures species, & per actum, qui tendit ad differentiam illarum. Hæc solutio exploditur ex dictis disp. 5. Log. q. 3. art. 2. ac dicendis infrà disp. 8. n. 197. quibus in locis ostenditur compositionem metaphysicam non esse omninò rationis, sed aliquo pacto realem, vel saltem cum fundamento distinctionis in re, & ex parte objecti inter rationem genericam; & specificam. Tum quia si compositio metaphysica provenit extrinsecè ab uno actu, quo homo v. g. confunditur cum pluribus speciebus, & ab alio, quo ab eis distinguitur, ut ait Arriag. planè nulla redditur potest ratio, cur hæc compositio ipsi quoque Deo cum omni proprietate applicari non possit, quia etiam ipse concipi potest aliquo actu, quo confundatur cum creatura in aliquo prædicato transcendenti, & alio actu, quo secernatur ab illis. Nec valet cum ipso dicere, talem compositionem non admitti in Deo, quia in Deo non admittitur communiter ratio univoca ipsi, & creaturis, ut requiritur communiter ad genus. Non valet, quia modo ferè apud omnes talis ratio univoca admittitur communis ipsi, & creaturis, & hoc tenet ipse Arriag. disp. 11. Log. sec. 4. de ratione communi entis, immò admittit posse dici genus, quod si ita est, planè in eius sententia sequitur, Deum esse compositum ex genere, & differentia cum omni proprietate, perindè, ac creatura, quod hactenus nemo sanæ mentis admisit.

296 Tertiò probatur ex dicendis disp. 9. de naturis communibus, hæc enim vox *homo* non immediate significat Petrum, & Joannem, sed aliquam naturam communem ambobus saltem per indifferentiam, ut ibi explicabitur, ergo ex parte objecti significati correspondet illi aliquod commune Petro, & Joanni, quod sit objectum cognitionis, cui correspondet, & erit objectivè præcisum à differentiis Petri, & Joannis. Respondet Ovied. controv. 4. cit. n. 32. conceptum respondentem huic voci *homo*, & ipsam vocem respicere ex parte objecti Petrum, Joannem, Franciscum, & alia individua contenta sub specie hominis; quæ repræsentantur per conceptum quendam confusum respondentem huic voci *homo*, ex vi cuius intellectus non discernit inter plura illa, quæ per talem cognitionem atti-git, etiamsi illa attingat ex parte objecti secundum differentias, ex vi quarum inter se discernuntur, sicuti visio coloris viridis valde distantis calorem attingit secundum differentiam specificam, adeò tamen confusè, ut ex vi illius non discernat sensus, neque fundamentum tribuat intellectui discernendi inter colorem viridem, & nigrum. Hæc nominalium doctrina iam impugnata est disp. 8. Log. q. 1. art. 1. disputando contra Arriag. & Hurtad. utentes illa ad solutionem eiusdem argumenti, & adhuc impugnabitur infra disp. 9. nam licèt homo mediate significet Petrum, Paulum, Joannem &c. immediatè tamen illa significare non potest, quia obiectum immediatè significatum per hanc vocem *homo* prædicatur de Petro, & Paulo, ergo dicit aliquid commune utique obiectivè præcisum

cisum à differentiis utriusque, alioquin sensus illius propositionis *Petrus est homo*, esset hic, Petrus est Petrus, Paulus, Joannes &c. Respondet Ovvied. obiectum significatum per hanc vocem *homo*, quod prædicatur de Petro, & Joanne, non verificari de Petro, quatenus verificatur de Joanne, quia de Petro verificatur, quatenus in illo objecto, quod continet collectionem individuorum, continetur Petrus, ad quem-tamquam ad subjectum verificationis totum prædicatum contrahitur, cum dicimus *Petrus est homo*, & de Joanne verificatur, quatenus in illo objecto continetur ipse Joannes, ad quem tamquam ad subjectum verificationis contrahitur obiectum significatum ex parte prædicati, cum dicimus, Joannes est homo.

Hæc etiam Nominalium doctrina ibidem impugnatur, quia ut arguit Lichet. 2. d. 3. q. 1. §. *ad responsionem* ex ea sequeretur in quolibet propositione superioris de inferiori propriam naturam prædicari de proprio individuo, & sic cùm dicimus, Petrus est homo, non esset prædicatio superioris de inferiori, nec universalis de singulari, sed ejusdem de seipso; consequentia patet, quia prædicatum non haberet majorem latitudinem subjecto, si de se non est communius illo. Conf. quia cùm dicimus, Petrus est homo, vel ly homo ut dicitur de Petro, significat totam collectionem individuorum humanæ speciei, vel hoc præcisè individuum; non primum, ut & ipsi concedunt, ergo secundum, & sic prædicatio erit ejusdem de seipso. Tum quia cùm dicimus in prædicatione signata. homo prædicatur de pluribus numero differentibus, & deindè inferimus per exercitam, ergo Petrus est homo, illud idem objectum quod prædicabatur signatè, prædicatur etiam exercitè à parte rei, sed id quod fundabat prædicationem signatam, erat natura humana communis pluribus numero universis, ergo eadem quoque prædicatur exercitè, licèt sub diversis terminis primæ vel secundæ intentionis, quæ objectum non variant à parte rei. Tum quia si prædicatum *homo*, non eodem modo verificatur de Petro, ac de Joanne, jam in eo non erunt similes. Confirmatur hoc argumentum cum replica, quia implicat manifestè, quod in sua responsione assumebat Ovvied. conceptum respondentem huic voci *homo* attingere immediatè omnia individua speciei humanæ etiam secundum propriasdifferentias ex parte objecti, at ex parte actus esse adeò confusum, ut ex vi illius nequeat discernere inter illa plura. Hoc, inquam, mihi palam implicare videtur, quia cognitio illa tantùm objecta attingit, quæ repræsentat, & manifestat, & e contra: si ergo conceptus respondens huic voci *homo* attingit immediatè omnia individua, & omnes eorum formalitates ex parte objecti, utique per talem cognitionem sciet intellectus inter illa plura discernere: quod si inter ea discernere nequit, signum est intellectum non attingere rationes differentiales eorum, nec tales pei conceptum hominis repræsentari, aut explicari. Neque exemplum ab Ovvied. adductum de visione coloris viridis longè distantis suffragatur, nam falsum est, talem visionem attingere in eo casu colorem viridem, ut sic, tunc enim discerneret illum a nigro; quod si adeò confusè illum repræsentat, ut sensus eum discernere nequeat à nigro, hoc manifestum inditium est, per talem visionem non attingi colorem viridem in tali specie, ut exsiliit à parte rei; neque tamen ob id dico in tali casu videri colorem, ut sic, quia universale non videtur, nec esse potest objectum sensus; quod igitur videtur est color ille viridis, sed ratione distantiæ ita modificatur per medium, ut apparet illius coloris confusè, qui tamen est aliquis color in specie infima, unde etiam dari potest color à parte rei, qui talis de propinquo appareret, ut adhuc paulo infrà magis explicabitur.

297 Quarto probatur ex villativa discursus, nam in discursu aliquid infertur de aliqua re, quod non erat anteà notum, ut cum ex eo, quod Deus est æternus, infertur esse immutabilem; ex hoc quod Angelus est intellectivus, infertur esse volitivum, & universaliter una ratio metaphysica infertur ex altera; sed certè id fieri non posset, nisi adesset aliqua distinctio à parte objecti noti, & ignoti, ut nimirum notum sit quoad unam formalitatem, non quoad aliam, ergo &c. Major patet, probatur minor, quia discursus est à re nota ad ignotam progressio, in quo sanè insinuatur aliqua distinctio inter inferens, & illatum se tenens ex parte objecti, alioquin in quolibet discursu committeretur petitio principii. Conf. tenet hæc consequentia, animal est sensitivum, ergo homo est sensitivus, equus est sensitivus, leo est sensitivus &c. ergo illud antecedens, & hoc consequens non dicunt omninò idem ex parte objecti, quasi animal esse sensitivum sit formalissimè idem, quod hominem esse sensitivum, equum esse sensitivum &c. ut opinatur Ovvied. sed esset manifesta petitio principii. Confirmatur adhuc, nam in conceptu animalis affirmantur prædicata superiora saltem implicitè, nam valet arguere ab inferiori ad superius affirmativè, Petrus est animal, ergo vivens, ergo corpus &c. & tamen non affirmantur prædicata inferiora, quia à superiori ad inferius, non tenet affirmativè, est animal ergo rationale; ergo animal, & rationale omninò distinguuntur ex parte objecti, nam si forent omnino idem, utique dici posset, hoc est animal, demonstrando hominem, ergo est rationale.

Ad hanc ultimam Conf. respondet Arriag. cit. num. 42. circa idem indivisibile objectum posse esse plura nomina, non ad significandum res diversas, sed ad significandum diversum modum idem objectum cognoscendi v. gr. vox *homo*, & vox *animal rationale* idem prorsus significant in omnium sententia, & totum quod concipitur per unam concipitur per aliam, cum hac differentia, quod per unam concipitur clarè, per aliam confusè; ita similiter vox *animal*, & vox *rationale* respectu hominis significant quidem eandem omninò indivisibilem entitatem, & formalitatem, sed cum hac differentia, quod vox *animal* significat hominem, ut confusè cognitum cum aliis animantibus, at verò vox *rationale* significat eundem clarè tamen cognitum, & ut distinctum ab irrationali, seu bruto; ex quo infert non esse bonam consequentiam, ego scio illud esse animal, & non scio esse rationale, ergo aliquid cognosco ex parte objecti, & aliquid ignoro; sicut pariter nec est bona hæc consequentia, rusticus scit Petrum esse hominem, & non scit eum esse animal rationale, ergo aliquid ex parte Petri cognovit, & aliquid non, non tenet hæc consequentia, quia ex antecedenti solum inferre licet rusticum non cognovisse clarè Petrum, & ideò non scivisse illum explicare per voces *animal rationale*, quæ significant hominem non utcumque, sed ut clarè cognitum, quod contingit sine ulla prorsus præcisione objectiva; ita similiter quod quis possit dicere *illud est animal* non verò possit *illud est rationale* non oritur ex eo, quod aliquid cognoscat ex parte objecti, & aliquid ignoret, sed quia non habet conceptum clarum ipsius objecti, qui explicatur per vocem *rationale*, etiamsi habeat circa illud idem objectum conceptum internum minus clarum, qui explicatur per vocem *animal*.

Sed certè hoc exemplum de definitione, & definito, cui adeò fidit Arriag. valdè absimile est a re nostra, quia definito, & definitum, ut homo, & animal rationale comparantur, ut totum, & partes simul sumptæ, seu ut idem totum confusè cognitum per nomen, & distinctè cognitum per partes, at animal, & rationale comparantur ut compartes ejusdem compositi metaphysici, quarum proindè una petit esse distincta ab alia, & esse objectivè extra aliam, undè falsum omninò est, hanc vocem *animal* fuisse impositam ad significandam eandem omninò formalitatem, quam significat rationale, & solùm importare diversum modum cognoscendi idem objectum, quia re vera important diversas partes, & formalitates ejusdem compositi metaphysici. Conf. quia si vera esset hæc doctrina, posset pariter defendi corpus, & animam non dicere diversas partes compositi physici, sed significare eandem prorsus rem physicam, & solùm importare diversum modum idem objectum cognoscendi, & quod per hoc prædicatum *corporeum* significatur compositum animatum, ut confusè cognitum cum aliis rebus corporeis, at vox *animatum* significat idem clarè tamen cognitum, & ut distinctum ab inanimatis, undè nisi videremus separationem corporis ab anima, numquam quis convici posset, ut fateretur corpus, & animam dicere diversas partes compositi animati; semper asserendo protervè hæc nomina importare eandem rem, & solùm significare diversum modum ipsam cognoscendi. Deindè illo eodem exemplo potest Arriag. revinci, quando enim duo termini ita se habent, quod important idem omninò objectum, & non differunt, nisi per explicitum, vel implicitum, aut magis, vel minus clarè cognitum, tunc ab uno ad aliud tenet consequentia affirmativè, ut verbi gratia Petrus est homo, ergo est animal rationale vel è contra est animal rationale, ergo homo, benè enim arguitur à definitione ad definitum, & è contrà: at non ita valet arguere, est animal, ergo rationale, signum ergo evidens est, majorem distinctionem intercedere inter animal, & rationale, quàm inter hominem, & animal rationale, adeout importent diversas formalitates objectivas, & non tantùm diversum modum cognoscendi idem objectum; quo autem pacto teneat consequentia à definitione ad definitum etiamsi non dicant diversas formalitates in re absque præjudicio istius quarti argumenti declaratum est disput. 1. Log. quæst. 4. artic. 2. quatenus magis, & minus explicitum, seu confusio, & claritas, penes quas differunt, non tantùm se tenet ex parte intellectus cognoscentis, sed etiam objecti cogniti. Denique realitas generica, & differentialis adeò inter se differunt, ut Doctor docet 1. distinct. 8. quæst. 3. ad 1. argument. quod non differunt solùm per explicitum, & implicitum, seu magis, vel minus clarè cognitum, quia quantumcumque clarè, & explicitè concipiatur genus, numquam in ipso invenitur differentia, aut e contra, ergo animalitas, & rationalitas verè differunt ex parte objecti, & penes diversas formalitates, assumptum sic declaratur à Scoto loc. cit. si ponamus aliquem intellectum perfectè moveri à colore ad intelligendam realitatem coloris, & realitatem differentiæ, quantumcumque habeat perfectum conceptum adæquatum primæ realitati, non tamen habet in hoc conceptum realitatis, a quo accipitur differentia, nec è converso, sed habet ibi duo objecta formalia, quæ nata sunt terminare conceptus proprios distinctos.

298 Quintò adhuc specialiter probatur, nedum ex vi distinctionis nostræ formalis admittendas esse præcisiones objectivas, quibus correspondeant diversæ realitates à parte rei præcisæ abinvicem ex suis rationibus formalibus, verum etiam ex vi distinctionis rationis ratiocinatæ in præcedentibus explicitæ; admitti debere præcisiones objectivas per intellectum factas cum fundamenro in re, quoniam intellectus habet vim nedum collativam, sed etiam præcisivam, nedum ergo distinguere potest idem omninò objectum à seipso penes diversum modum concipiendi illud magis, vel minus clarè, sed etiam potest illud in seipso distinguere cum fundamento in re, ac in diversas formalitates mentaliter partiri, formando nempe conceptus inadequatos circa rē, quam intelligit, itaut partem tantùm ejus

essentiæ attingat, quod præsertim contingit, quando cognitione præcisiva aliquid novimus, cujus essentia non est nobis adæquatè explorata, ergo ex vi distinctionis rationis ratiocinatæ concedendæ sunt præcisiones objectivæ, seu admitti debet aliqua distinctio in objecto, antecedens patet, cùm nulla afferri possit implicantia, cur intellectus non eo modo uti possit virtute sua præcisiva in rebus cognoscendis quoad suos gradus, consequentia probatur, quia distinctio rationis ratiocinatæ fit, quando concipitur res aliqua per conceptus inadæquatos, sed conceptus inadæquatus ponit tantùm partem rei cognitæ in intellectu, ita quod divisio cadat supra ipsum objectum quatenus habet esse intentionale, ergo, &c. Conf. quia licèt calor, & siccitas in Luce solari sint eadem prorsus entitas Lucis à parte rei, tamen perfectiones illæ secundum se non sunt eadem, quia separatim possunt separari in diversis, vel saltem in eodem habent diversum munus, & ideò dum in Sole concipiuntur diversis conceptibus, oritur distinctio rationis ex parte sui, eo quod ex vi rationis, dum non cognoscitur simplicitas entitatis solaris Lucis, nec eanem identificatio cum Luce fit, ut maneant per rationem secundùm se distinctæ.

Respondet Arriag. cit. num. 48. negando distinctionem rationis ratiocinatæ esse illam, quæ distinguit objectum indivisibile in duas partes, sed ait esse illam, per quam objectum distinguitur à pluribus, vel paucioribus rebus, ideò enim animal distinguitur ratione ratiocinata à rationali, quia per animal cognoscitur homo adeò confusè, ut non distinguatur à brutis, à quibus distinguitur per rationale; distinctio verò rationis ratiocinantis est illa, per quam objectum licèt diverso modo cognoscatur, non tamen distinguitur à pluribus per unum actum magis, quam per alium. At distinctionem ratiocinatam esse illam, ex vi cujus intellectus rem inadæquatè concipiens eam in plures partitur formalitates ex fundamento in re reperto, constat ex præcedentibus; neque notio distinctionis ratiocinatæ ab Arriag. assignata, quod sit illa, qua objectum distinguitur à pluribus, vel paucioribus rebus, est apta, quia etiam apud ipsum intellectus, & voluntas in anima, potentia remota, & proxima in materia distinguuntur ratione ratiocinata, nec tamen per intellectum anima à pluribus secernitur, quam per voluntatem, aut è contra, ergo non est illa legitima notio distinctionis ratiocinatæ, sed assignata superius, neque hujusmodi distinctio attenditur penes conceptum implicitum, & explicitum ejusdem omninò objecti, hoc enim potius pertinet ad distinctionem ratiocinantem, sed sumitur ex duplici conceptu explicito, quo scilicet repræsententur duæ rationes formales objectivè ejusdem rei.

299 Sextò ulterius probatur in divinis præsertim has præcisiones objectivas negari non posse, quia si quando dico, *paternitas non communicatur*, corresponderet in conceptu paternitatis essentia, affirmarem de illa non communicari, quia de toto illo, quod correspondet ex parte subjecti, affirmatur illud prædicatum: affirmare autem de essentia divina non communicari est hæreticum, ergo illa non correspondet in conceptu paternitatis; idem est de his propositionibus, relatio est triplex, essentia est unica, & aliis similibus, in quibus si relatio, & essentia correspondeant ex parte objecti, est idem absurdum quod in præcedentibus, ergo negari nequit præcisio objectiva inter essentiam, & relationes, ita discurrit Arriag. disp. 34 Loc. cit. sec. 4. subsec. 2. Cujus argumenti robur ad probandas præcisiones objectivas in divinis, ut magis ostendat, adducit solutionem quandam, quam aliquando satisfacere putavit, videlicet quod quotiescunque quis dicit *essentia divina communicatur*, affirmat etiam ex parte objecti *non communicari*, non quidem adæquatè, quia hoc est omninò impossibile, sed solùm inadæquatè, quod non repugnat. Sed postea re melius considerata ait se comperisse eam solutionem non satisfacere, quia si ea propositio *essentia communicatur*, significat communicationem inadæquatam, & idem significat ex parte objecti essentia, quod relatio, ergo tam vera erit à parte rei hæc propositio, *relatio communicatur*, quam hæc, *essentia communicatur*, quod est erroneum; similiter tam erit hæc vera, essentia producitur, quam est vera, relatio producitur: rursus idem erit dicere relatio est triplex, ac dicere, essentia est triplex, *relatio est una*, ac *essentia est una*, quia idem significat ex parte objecti relatio, ac essentia in sententia negante præcisiones objectivas etiam in divinis, hoc autem est erroneum, ergo non potest dici ex parte objecti idem eodem modo significari in conceptu essentiæ, ac in conceptu relationis, ergo præscinditur. Ex quo, inquit Arriag. evidenter reiicitur solutio supra data, ostenditur enim non posse per eam inadæquatam communicationem mysterium hoc explicari, quia tunc sequeretur tam verè posse dici, essentiam distingui, & produci, quam hoc ipsum dicatur de relatione.

Hunc totum Arriagæ discursum, quo probare contendit saltem in divinis admitti debere præcisiones objectivas ad salvandum Trinitatis mysterium, undequaque approbo, sed addo per ipsum non probari tantùm dari in divinis præcisiones objectivas per intellectum factas sine correspondentia distinctarum realitatum, de quibus ipse loquitur cum Thomistis, sed etiam præcisiones objectivas primi generis, quibus nimirum correspondent formalitates ex natura rei formaliter distinctæ, quod etiam ex ipsis suis dictis sic probari potest, si enim illæ propositiones sunt veræ à parte rei, essentia communicatur, relatio non communicatur, essentia est unica, relatio triplex, si, inquam, sunt ita veræ à parte rei, ut nullatenus earum veritas pendeat ab intellectu nostro, quia tunc etiam Trinitatis mysterium aliquo pacto ab intellectu nostro penderet, ergo admittendæ erunt in divinis, nedum præcisiones objectivæ Thomisticæ, verum etiam Scoticæ, probatur consequentia, quia præcisiones objectivæ Thomisticæ factæ nimirum per conceptus inadæquatos sine correspondentia distinctarum realitatum, pendent ab intellectu nostro, etiamsi habeant aliquod in re fundamentum, quia habentur beneficio distinctionis rationis ratiocinatæ, quæ in esse distinctionis, & in sua actualitate ab intellectu pendet; cùm ergo propositiones illæ sint omninò verè antecedenter ad opus intellectus, planè virtute ipsarum in divinis admitti debent nedum præcisiones objectivæ Thomisticæ ortæ ex distinctione rationis ratiocinatæ, sed etiam Scoticæ ortæ ex distinctione formali actuali inter essentiam, & relationes, ut Doctor ostendit 1. dist. 2. quæst. 7. §. *sed hic reflat*. Conf. quia veritas illius propositionis, *essentia communicatur*, non sumitur in ordine ad intellectum, vel in ordine ab objectum, ut existens tantùm intentionaliter in cognitione, sed in ordine ad objectum, ut existens à parte rei, & idem dicendum de alio, *relatio non communicatur*, ergo dicendum est, verificationem illius propositionis à parte rei, *essentia communicatur*, desumi à natura, & non à relatione, & è contra veritatem illius *filiatio non communicatur*, desumi à relatione, & non à natura; sed hoc non est, præcisiones tantùm objectivas, seu formalitates per intellectum tantum præcisas admittere, sed etiam formalitates ex natura rei præcisas, & rem explicare, prout existente in à parte rei, Conf. tandem, quia tam præcisio formalis, quàm objectiva pendens ex distinctione ratiocinata, de qua loquitur Arriag. formaliter, & actualiter consistit in nostra cognitione, sed totum Trinitatis mysterium independens omnino est à nostra cognitione, ergo parum juvat ad illud salvandum mysterium, five præscindas formaliter tantùm essentiam à relationibus, sive etiam objectivè, quia antecedenter ad quascunque has præcisiones veræ sunt actualiter, & formaliter propositiones illæ, essentia communicatur, relatio non communicatur, ergo ex discursu Arriag. & ex contradictoriis prædicatis de essentia, & relatione verificatis actu à parte rei, nedum deduci debent præcisiones objectivæ, seu formalitates per intellectum præcisè, sed etiam formalitates ex natura rei distinctæ, ut notavit Doctor loc. cit. 1. dist. 2. quæst. 7.

Præterea dico ex hoc Arriag. discursu nedum probari in divinis dari debere præcisiones objectivas inter essentiam, & relationes, sed in creatis quoque inter gradus prædicamentales, ut inter genus, & differentiam, inter potentias animæ intellectum, & voluntatem &c. quòd sic ostendo, nam Arriag. ex contradictoriis, à parte rei verificatis de essentia, & relatione deducit præcisionem objectivam eorum ad invicem, ita quod ex parte objecti in conceptu formali unius non inveniatur aliud involutum, alioquin de eodem omninò verificarentur contradictoria à parte rei: sed talia quoque contradictoria à parte rei verificantur de ratione generica, & differentiali, de intellectu, & voluntate, de subjecto, & passione &c. ergo ex tali via contradictionis nedum admitti debent præcisiones objectivè in divinis, sed etiam in creatis, patet consequentia, probatur minor, nullo enim considerante intellectu homo, & leo in animalitate conveniunt, & assimilantur, ob similes sensiones elicitas, in rationalitate verò non assimilantur, intellectus naturaliter operatur circa suum objectum, & cum determinatione ad unum, at voluntas liberè operatur, ac indeterminata indeterminatione dominii, vel ad utrumlibet, & hæc contradictoria verificantur de ipsis independentera cognitione nostra, nam illa prædicata conveniunt ipsis ex intrinseca eorum natura, & constitutione, ergo sicut hæc contradictoria arguunt in divinis præcisiones objectivas inter essentiam, & relationes, sic etiam arguere debent in creatis inter rationem genericam, & differentialem, & inter intellectum, & voluntatem; immò nedum arguere debent præcisiones objectivas ortas tantummodo ex distinctione rationis ratiocinatæ, sed etiam illas, quæ oriuntur ex distinctione formali actuali, quæ est major distinctione rationis ratiocinatæ, & minor distinctione reali simpliciter dicta.

300 Septimò ulterius probari solent à præscindentibus precisiones objectivæ etiam in creatis experientia, quando enim eminus video animal se movens, cognosco clarè esse animal, & non cognosco esse rationale, ergo præcindo animal à rationali; antecedens, ut dixi, experientia constat, probatur consequentia, quia tunc cognitio fertur in rationem genericam, & non attingit rationè specificam, ergo tunc unam præscindit ab alia, hoc enim est præcidere objectivè unam rationem ab alia, eam intelligere sine alia, seu alias non intellecta. Verùm Arriag. & Ovvied, argumenti imbecillitatem ostendunt per instantiam in sensationibus, quia quando eminus video colorem aliquem, possum illum adeò confusè cognoscere, ut nequeam affirmare, an sit albedo, vel nigredo, sed solùm esse colorem, & tamen in præcidentium sententia iste actus visionis non est præcisivus ex parte objecti, quia sensus non præscindit, nec oculus videt universale sine particulari; explicent igitur mihi, qua ratione id contingat sine præcisionibus in visione (inquit Arriag.) & eadem ratione dicam ego contingere in actibus abstractivis intellectus etiam sine ulla præcisione objectiva; Immò ex hoc defunuit argumentum Ovvied. ad impugnandas

gnandas præcisiones objectivas, quia totum fundamentum præscindentium sumitur ex eo, quod intellectus discernat rationem genericam, & non specificam, sed idem contingit in sensibus, & tamen in sensibus hæ præcisiones non admittuntur, ergo neque ex hoc fundamento præcisiones objectivæ sunt in intellectu admittendæ, sed tantùm formales.

Fateor & ego hanc septimam rationem non rectè procedere, falsum enim est, quod cum eminus video animal se movens, nec distinctè cognosco, an sit homo vel equus, tunc ita præscindam rationem genericam à specifica, ut cognoscam universale sine particulari, & ratio est, quia ut dictum est disp. 6. de Anim. qu. 7. art. 1. intellectus in cognoscendo manuducitur à sensu, & ideò sicut species, quæ imprimitur in sensu, semper est alicujus singularis, non autem universalis, quia sensus est singularium, nec naturam communem attingit, nisi conditionibus individuantibus involutam, sic etiam prima species, quæ immediatè post sensationem imprimitur in intellectu, est species singularis sensati, & ratio est, quam ibi attuli num. 201. quia species intelligibilis ex primo congressu intellectus agentis cum phantasmate procedit similis objecto repræsentato per phantasma, quia non producit speciem, nisi secundùm exigentiam phantasmatis, & objecti per ipsum repræsentati, cum igitur phantasma repræsentet naturam cum conditionibus individuantibus, similis quoque species quantum ad repræsentationem ex eo abstrahitur ab intellectu agente imprimenda intellectui possibili; sicut ergo in visione objecti à longè, puta albedinis, vel hominis, ita tamen confusè, ut discernere nequeat oculus, an color aut animal visum sit albedo, vel nigredo, homo vel equus, visus non percipit colorem, ut sic, aut animal, quia visus non videt universale, ut sic, sine particulari, ut ait Doctor 4. d. 8. qu. 2. lit. O. sed ex accidentibus genericis, vel specificis imperfectè cognitis ob improportionatam distantiam percipit singulare sensatum magis universalis, aut alicujus speciei innominatæ, ita quoque intellectus immediatè post talem sensationem non percipit universale sine conditionibus individuantibus, sed attingit totum id, quod attingit sensus, & sicuti sensus in tali casu non præscindit objectivè attingendo minimum rationem universalem sine particulari, ita nec intellectus cognoscendo totum id, quod cognoscit sensus, Quamvis autem hoc ita se habeat, adhuc tamen instantia in sensationibus facta non tenet, nec inde benè deducitur absolutè intellectum præscindere non posse rationem universalem à particulari, quamvis enim hoc facere nequeat sensus ob suam materialitatem, hoc tamen potest facere intellectus, ut notat Doct. q. 22. de Anim. in corpore quæsiti, dum nempè virtute illius speciei impressæ naturam cum conditionibus individuantibus repræsentantis unum contemplaturalio non considerato, idest naturam ipsam singularitate relicta, & hæc est vera, & propria abstractio, & præcisio, nam abstrahere, vel præscindere unum ab alio aliud non est, quam quod cum potentia abstrahens possit utrumque cognoscere, unum cognoscit alio non cognito, ut colligitur ex lib. 2. Phys. t. 18. cum ait Arist. abstrahentium non esse mendacium.

301 Hinc etiam patet solutio ad argumentum Ovvied. quod inde faciebat contra præcisiones objectivas, nam concessa majori, negatur omninò minor, quod cum oculus videt à longè colorem viridem itaut discernere nequeat, num sit viridis, vel niger, tunc attingat rationem coloris genericè sine specifica minimè gentium, nam cum sensus sit singularium, sive cominus, sive eminus moveatur ab objecto, semper ab aliquo singulari movetur, quod est alicujus determinatæ speciei; unde cum oculus colorem aliquem attingit à longè, sed non apparet num sit viridis, vel niger, non inde licet inferre, quod præcisè percipiat colorem, ut sic; nam adhuc in tali casu non dico me videre colorem absolutè loquendo, sed quendam colorem, nescio tamen cujus determinatæ speciei, unde ut ajebat Doctor cit. quod tunc videtur, est singulare sensatum magis universalis, scilicet hic color, vel etiam dici potest cum Pasqualig. tom. 2. Met. disp. 58. sec. 3. num. 2. esse colorem determinatæ speciei, licèt innominatæ, quod ex eo constare ait, quia potest dari aliquis color, quia talis omninò de propinquo appareat, qualis apparet albedo, vel viridis color, cùm à longè videtur. Quod etiam evidenti potest exemplo confirmari, cum enim alicui offertur herba, quam numquam antea vidit, nescit assignare cujus sit determinatæ speciei, an scilicet sit lactuca, cicorea, aut alia species herbæ notæ, & tamen in tali casu non dicitur præscindere nec formaliter, nec objectivè rationem genericam à specifica, quia si de illa herba solum haberet conceptum generis, utique eam discernere non posset ab aliis herbis, & tamen ex collectione accidentium videt eam herbam nec esse lactucam, nec cicoream, sed alterius diversæ speciei, quam tamen distinctè assignare nescit: quia adhuc ejus principia ignorat, sic itaque ex allato exemplo de aliquo colore viso à longè inferri non debet oculum attingere illum præcisè sub ratione coloris, quia licet determinatè non videat, num sit albus, vel niger, videt tamen esse cujusdam determinatæ speciei quasi mixtæ, quam tamen distinctè assignare nequit. Ratio autem, cur albedo visa à longè in improportionata distantia non appareat, ut talis, hoc inde procedit, ut dictum est disp. 6. de Anim. q. 8. num. 255. quia species illius coloris simul unitur cum specie medii, quæ cum sit virtutis longè efficacioris, absorbet efficaciam speciei coloris, quæ debilis est, & facit, quod confuso modo repræsentet illum colorem, ex quo fit, quod color alius appareat, ac est; quia cum species debilis sit, afficitur à medio, ut tali pacto repræsentet, quod etiam adnotavit Pasqual. cit. Et hinc tandem infertur, neque valere illam notavit Pasqual. cit. Et hinc tandem infertur, neque valere illam Ovvied. consequentiam, ex hoc, quod nequeat visus colorem à longè conspectum discernere à viridi, & nigro, non sequitur ipsum præscindere objectivè rationem genericam à specifica, sed tantùm formaliter, itaut tota confusio se teneat ex parte actus, ergo pariter ex eo, quod intellectus nequeat ex vi alicujus cognitionis discernere inter species coloris, vel animalis, inferri non debet ipsum præscindere objectivè rationem genericam à specifica, sed tantùm formaliter. Hæc, inquam, consequentia non valet, quia valdè diffident virtute potentia intellectiva, & sensitiva, sensus enim ob suam materialitatem caret virtute præcisitiva, & abstractiva unius formalitatis ab alio, & præsertim unisiva, & abstractiva unius formalitatis ab alio, & præsertim universalis à singulari, quia tamen non caret intellectus, & ideò postquam semel à sensibus recepit speciem naturam repræsentantem cum conditionibus individuantibus, potest naturam contemplari singularitate postposita; immò ex hoc quod virtus intellectus est major in rebus penetrandis, & ejus actio subtilior in dividendis, ac discernendis rerum formalitatibus, quàm sit virtus, & actio sensus, potius inferri debet, quod etio sensus nequeat præscindere, potest tamen intellectus præscindere inter rerum formalitates.

302 Postremò probatur dari non posse præcisiones formales sine objectivis, quæ erat altera pars conclusionis, ex dictis disp. 2. de natura entis num. 10. & 13. ubi ostensum est cuicumque conceptui formali in mente nostra correspondere proprium objectivum, ac unitatem, & præcisionem illius dependere ex unitate, & præcisione istius, cum actus suam unitatem, ac distinctionem accipiant ab objectis ex 2. de Anim. quæ omnia ibi fusè probata sunt. Tum quia hic dicendi modus distinctionem effectivam cum formali confundit, dum ait cognitiones ipsas esse præcisiones formales formaliter distinguentes unam rationem ab alia, quod satis inconsultò dicitur, quia formalis distinctio, vel ratio formaliter præscindens unam rationem ab alia non est ipsa cognitio, sed ipsa negatio, per quam una formalitas non est alia, vel ipsa relatio media inter duo extrema, quæ si fuerint à parte rei, distinguuntur formaliter ex natura rei; si verò sunt ab intellectu quasi effectivè mediante cognitione, erit distinctio rationis, & inde extrema ratione dicuntur distincta, ergo cognitio non est ipsa præcisio formalis, aut formalis distinctio, sed potius effectiva præsertim in distinctione rationis ratiocinatæ, nam inter ea, quæ distinguuntur formaliter ex natura rei, non efficit cognitio distinctionem, sed factam reperit, & agnoscit. Præterea has præcisiones formales sine objectivis implicare ostenditur ex ipsa earum explicatione ab Adversariis data, ut enim constat ab initio quæstionis præcisionem formalem sine objectiva explicant exemplo visionis albedinis à longè, quæ sit ita confusa, ut solùm discernere possim esse colorem, non verò esse albedinem, aut alterius determinatæ speciei; in hoc enim casu talis visio attingit albedinem nedum secundùm rationem genericam coloris, sed etiam secundum specificam, itaut ex parte objecti nihil attingendum remaneat, alioquin sensus præscindere posset rationem communem à particulari, & universale efficere, nihilominus totum illud objectum ita imperfectè cognoscit, ac si solùm cognovisset rationem coloris, non verò rationem albedinis; & hanc dicunt esse præcisionem formalem prout distinguitur ab objectiva, in qua non attingitur totum objectum, & secundum omnem sui formalitatem, sed tantùm secundum aliquam, quem quidem præscindendi modum non admittunt. At nunc ostendo illum potius præscindendi modum impossibilem esse, quia si visio albedinis à longè attingit ipsam nedum sub ratione generica coloris, sed etiam sub specifica, ut ipsi asserunt, ergo poterit per talem visionem albedo videri sub ratione albedinis, & à quocumque alio discerni colore, hoc enim est aliquid attingi per visionem, nimirum per ipsam exprimi, & repræsentari, undè si per talem visionem nequit albedo discerni à quocumque alio colore, signum est, per eam visionem non attingi secundum rationem specificam, & distinguentem; hoc, inquam, est id, quod implicat rationem differentialem albedinis per talem actum attingi, & tamen non discerni, quomodo enim non discernitur si repræsentatur, & exprimitur per eam?

Dices per eam non exprimi, vel repræsentari rationem differentialem albedinis, licèt attingatur ex parte objecti, ex quo fit hic tantùm præscindi ex parte actus. Contra, objectum attingi ab aliquo actu est per ipsum exprimi, & repræsentari, & secundùm illam rationem exprimitur, secundum quam attingitur, ergo si per eam visionem albedo attingitur secundum rationem differentialem, secundum eam quoque exprimitur, & repræsentatur; & sic ex vi illius visionis poterit à quocumque alio colore discerni, quod est contra suppositum. Dices attingi quidem per eam visionem rationem differentialem albedinis, implicitè tamen, & confusè, idèoque ab aliis coloribus per eam discerni non posse. Contra, quæro quid sit hoc implicitè, & confusè attingi, & repræsentari, vel enim per eam visionem attingitur albedo confusè secundum rationem differentialem, quia non attingitur, nisi in suo universali, puta sub ratione coloris, & talis confusio, & præcisio esset objectiva, vel cum hac confusione stat, quod & attingatur etiam secundùm rationem differentialem, & hoc non, quia notitia differentiæ specificæ eam tollit confusionem, & eo ipso quod aliquid secundùm se relucet in cognitione, jam per

per eam distinctè cognoscitur, & explicitè, non autem implicitè, & confusè. Dices cognosci confusè confusione se tantùm tenente ex parte actus, non objecti, & ideò hanc esse formalem præcisionem, non objectivam. Contra, quia rursus à capite redit difficultas, quomodo dari possit confusio, & præcisio ex parte actus, non autem ex parte objecti, ut enim dictum est disp. 6. de Anima quæst. 8. num.247. cognitio ex duplici tantum capite dici potest confusa, vel quia explicat tantum quid nominis objecti, non autem quid rei; aut fi explicat quid rei, non tamen secundùm omnem sui formalitatem, sed tantùm per rationes universales, ac inadæquatas, istud verò genus confusionis se tenentis tantùm ex parte actus nullo modo explicari posse videtur, ut etiam dictum est disp.2. de natura entis n. 58. si autem non datur talis confusio, nec etiam dabitur præcisio formalis tantùm super ipsam fundata; sed jam examinemus pondus adversantium rationum.

ARTICULUS II.

Argumenta non præscindentium diluuntur.

303 PRimò arguit Hurtad. contra præcisiones objectivas disp. 6. Met. sec. 4. subsec. 4. ubi non est ratio per quam aliquid constituitur distinctum, non potest esse distinctum, quia distinctum est formaliter à distinctione, sicut album ab albedine, & ubi non est albedo, non potest esse formaliter album, sed distinctio rationis non est formaliter in objecto, ergo illius effectus formalis non potest esse in objecto, ergo esse distinctum non est formaliter in objecto: atque ita non datur distinctio, seu præcisio ex parte objecti, maior patet, probatur minor, omnis actus intellectus, est in intellectu, sed distinctio rationis est actus intellectus, quia distinctio est consideratio unius sine alio, quæ formaliter in actu intellectus consistit, ergo distinctio rationis est in intellectu. Dices distinctionem, quæ est formaliter in intellectu, communicare etiam objectis suum effectum formalem scilicet esse distinctum, sicut cognitio est formaliter in intellectu, à qua tamen objectum dicitur cognitum, formæ enim intentionales extrinsecè communicant objectis formales suos effectus. Contra instat Hurtad. ergo illa distinctio non attingit duas formalitates distinctas in objecto, nam obiectum ut adæquate distinguitur à cognitione, & quocunque actu intellectus, non habet formalitates distinctas. Et quod affertur de cognitionis effectu formali, est ad oppositum, quia cognitio denominat obiectum cognitum, sed non terminatur ad illud, ut cognitum, sed ut est à parte rei, tum quia sicut esse cogaitum non dicit aliquid intrinsecum in objecto, sed solùm intellectui, ita etiam esse distinctum non dicet aliquid in obiecto, sed solum in intellectu.

Ovied. contr. 4. cit. punct. 8. quamvis sit eiusdem opinionis cum Hurtad. ait tamen hoc argumentum non urgere contra præcindentes; & sufficienter dilui per ipsammet solutionem inter arguendum allatam, & ad primam Hurtad. instantiam contra eam respondet in objecto, ut distincto à cognitione, non esse plures formalitates pluralitate distincta à cognitione, hoc est non plures formalitates, quæ antecedenter ad ipsam cognitionem sint plures, esse tamen rationem illam, quæ per ipsam cognitionem dividitur seu partitur in plura non physicè, sed intentionaliter. Et ad aliam instantiam de esse cognito inquit, quod sicut cognitio constituit obiectum cognitum, non quia terminetur ad cognitionem, sed quia terminatur ad obiectum, quod ex eo præcisè, quod cogaitio terminetur ad illud, constituitur cognitum, sic divisio, seu pluralitas intentionalis constituere potest obiectum plura formaliter, etiamsi obiectum antecedenter ad eam non sit plura, & cognitio illius, quæ formaliter est divisio, non ad seipsam, sed tantum ad obiectum terminetur. At planè Ovied. sic respondendo concedit quicquid prætendit Hurtad. solùm enim ipse contendit ex vi distinctionis ratiocinatæ nullam poni distinctionem rationis in obiecto, quæ sit subiectivè in ipso, sed illi intrinseca, quia cum talis distinctio sit formaliter actus ipse intellectus, est subiectivè in intellectu ipso dumtaxat, nec potest obiectum ipsum denominare, & afficere, nisi terminativè, & per extrinsecam denominationem, unde consequenter deducitur non dari præcisiones objectivas ex vi distinctionis ratiocinatæ, sed tantum formales in intellectu, cum ergo, hæc omnia concedat Ovied. sanè argumentum Hurtad. manet in toto suo robore. Sed & in alio etiam peccat ista solutio, quia male concedit argumento cognitionem esse formaliter ipsam distinctionem, hoc enim, ut supradixi, falsum omnino est, quia formalis distinctio non est ipsa cognitio, sed ipsa negatio, per quam unum non est aliud, vel ipsa relatio media inter extrema, quæ non sunt idem, unde cognitio non est ipsa formalis distinctio, sed effectiva distinctio, & sic quamvis effectiva distinctio sit formaliter in intellectu subjectivè, distinctio tamen formalis non est in ipso subjectivè, sed solùm obiectivè, & in objecto est formaliter per quasi inhærentiam eo modo, quo inhærentia entibus rationis convenire potest.

304 Resp. itaque argumentum in primis non probare contra præcisiones objectivas, quas ponimus ex vi formalis distinctionis, quia cum ista distinctio antevertat omninò opus intellectus, nec formaliter, nec effectivè dependet ab ipsa cognitione, sed cognitio ipsam jam factam reperit, & innatam ex natura rei, inquantum verò tendit contra præcisiones objectivas, quas dicimus fieri actualiter in objecto ex vi distinctionis ratiocinatæ; dicendum est antecedenter ad actum rectum, quo intellectus partitur idem objectum in plures formalitates, præcedere in objecto distinctionem virtualem, & fundamentalem, quæ ad actum reducitur, & completur per ipsam cognitionem, & sicut quando erat virtualis dicebatur esse subjectivè in re, & in objecto, sic etiam ratione talis fundamenti, postquam facta est actualis, dici debet esse subjectivè in re, & objectivè solum in intellectu; verum est tamen per illum actum rectum non attingi formalitates illas, ut actualiter plures, immò potius per ipsum fiunt actualiter plures, sed hoc habetur solum ex vi actus reflexi, quo cognoscuntur illæ formalitates, ut actualiter plures, & distinctæ, ex vi autem actus recti cognoscuntur solum, ut virtualiter plures, & distinctæ, licet per ipsum fiant actualiter plures, & distinctæ, eo modo quo dicurrere solemus de formatione entis rationis, enuq; cognitione, per quam doctrinam facilè diluuntur quæcunq; obicit Hurt. loc. cit. Dices ante actum reflexum verè habet obiectum pluralitatem rationum objectivarum, nam terminat duos actus diversæ rationis, quæ diversitas in actibus oritur ex diversitate objectiva. Respondet Amic. trac. 1. de distinc. qu. 15. dub. 8. ante actum reflexum esse in objecto subsistantiam formalitatum, non tamen esse ibi formaliter pluralitatem, sed virtualiter, à qua virtuali pluralitate oritur in actibus pluralitas actualis. Hæc solutio non satisfacit, nam per actum rectum effectivè dividitur objectum intentionaliter in plures formalitates, & per ipsum fiunt actualiter plures, ergo ante actum reflexum non solum est in objecto substantia formalitatum, sed etiam actualis ipsa pluralitas; quare concedendum est ante actum reflexum haberi in objecto pluralitatem formalitatum in esse intentionali, adhuc tamen in eo signo priori non cognosci illam pluralitatem, sed tantùm in posteriori signo per actum reflexum.

Sed in tabis, sicut ex eo quod terminet cognitionem dicitur objectum cognitum, ita ex eo quod terminat duas cognitiones, dicetur duplex ratio terminandi, sed cognitio denominans se tenet ex parte intellectus, non objecti, ergo duplex ratio terminandi se tenebit ex parte intellectus, ac consequenter pluralitas rationum, sed ubi est pluralitas ibi est distinctio, ergo distinctio se tenebit ex parte intellectus, non ex parte objecti. Conf. quia illæ cognitiones non terminantur ad objecta distincta ex natura rei ante cognitionem, ut supponitur, ergo terminantur ad objectum, ut habet pluralitatem ex vi cognitionis, ergo ex hac habet duplicitatem, & pluralitatem, ergo prius pluralitas est in cognitionibus, & per denominationem ab illis objectum dicitur habere pluralitatem.

Resp. Amic. cit. negando esse partem rationem, nam esse cognitum in objecto est formaliter à cognitione, tanquam forma denominante, at esse terminum cognitionis, non habet formaliter à cognitione, sed ex se quatenus exercet actum potentiæ terminativæ, & intelligibilitatis, unde terminare duplicem cognitionem non se tenet ex parte intellectus, sed objecti, & quia singulæ cognitiones terminantur ad perfectionem objecti (quæ licet implicitè dicat totam perfectionem objecti, tamen secundum explicatam rationem una perfectio non continet aliam, quia non explicat illam) ideò duæ illæ cognitiones inter se realiter distinctæ præbent fundamentum intellectui, ut possit tribuere illis perfectionibus objecti, ut terminant duas cognitiones, distinctionem rationis quæ distinctio se tenet ex parte objecti, licet originem ducat à cognitione. At malè rursus Amic. illam doctrinam de terminatione cognitionis assumit, ut universaliter veram, quasi objectum semper de se habeat esse terminativum cognitionis independenter ab ea, quamvis enim id verum sit de objecto motivo, ac primariò terminativo, ut dictum est in lib. de Anim. non tamen verificatur de obiectis secundario tantum terminativis, sicut sunt entia rationis, nam in ente rationis posse concipi, vel posse cognitionem terminare non dicit intrinsecam denominationem, sed extrinsecam tantùm, cùm non prius habeat esse intelligibile, quam intellectum, & intantum dicatur posse concipi, quatenus potentia intellectiva valet illud effingere, ut dictum est in Log. disp. de ente rationis; in hoc autem quod addit perfectiones illas plures ejusdem objecti distingui secundum explicitum, & implicitum, palam sibi contradicit, nam supra in eodem ar. 5. dub. 8. ab initio negat hanc distinctionem rationis ratiocinatæ sumi ex implicito, & explicito conceptu, sed ex duplici conceptu explicito, quo scilicet repræsententur duæ rationes formales objectivæ ejusdem rei, quod nos quoq; supra ad vertimus, quia distinctio penes implicitum, & explicitum facit distinctionem rationis ratiocinantis, non autem ratiocinatæ. Fallitur deniq; dum ait duas illas cognitiones inter se realiter distinctas prebere fundamentum intellectui, ut possit tribuere illis perfectionibus objecti, ut terminant duas cognitiones, distinctionem rationis, quod enim præbet fundamentum ad sic distinguendas perfectiones illas, potius est virtualis distinctio præcedens in objecto, & interdum connotatorum diversitas cum ea concurrens, ut suprà explicatum est, immò & ipsa quoq; cognitionum pluralitas actualis pendet à virtuali pluralitate objecti, bene enim potest effectus secundum suum esse formale dependere à causa virtuali, ut calor est à calore virtuali Lucis, & creaturæ à Deo, ut virtualiter continente perfectiones illarum, quod & ipse dicebat Amic. ar. eodem n. 23. Quare potius ad illam instantiam dicendum obiectum antecedenter ad cognitionem habere virtualiter, quod possit plures terminare cognitiones sui inadæquatas secundùm diversas formalitates, atq;

atque ideò duplex illa terminatio potius ex parte objecti se tenebit, quam ex parte intellectus, quod si talis virtualitas, vel fundamentum distinctionis non præcederet in objecto, planè teneret paritas in argumento assumpta.

Ad Conf. respondet Amic. esse quidem objectum unum in re, sed duplex fundamentaliter, ut terminat, duplicem cognitionem, & duplex formaliter, dum intellectus negat unam rationem explicitam esse aliam explicitè; neque ab illis duabus cognitionibus potest causari pluralitas, vel distinctio in objecto actualis, quia per illas non cognoscitur pluralitas, vel distinctio formalitatum, sed ipsarum substantia, & pluralitas, & distinctio, cum sint entia plures, quæ non existunt nisi objectivè in intellectu, necessario cognosci debent formaliter per alium actum. Verum neque hoc benè dicitur, quamvis enim per illas duas cognitiones non cognoscatur pluralitas, & distinctio illarum formalitatum, sed tantum per actum reflexum, adhuc tamen illa pluralitas, & distinctio formalitatum per duplicem illam cognitionem causatur, & per illam attingitur pluralitas tantum, & distinctio virtualis, & fundamentalis; undè ad Conf. dicendum est illas cognitiones neq; terminari ad objecta distincta actualiter ex natura rei ante cognitionem, neque ad objectum, ut habet pluralitatem actualem ex vi cognitionis, sed ad objectum, ut habet pluralitatem, & distinctionem virtualem ante ipsam cognitionem, atque ideò illa distinctio, & pluralitas nedum ex parte intellectus, sed etiam objecti se tenebit.

305 Secundò principaliter arguit Hurtad. subsec. 5. antequam cognoscantur animalitas, & rationalitas, non habent aliquod, per quod invicem distinguantur, alioquin à parte rei distinguerentur, & non ratione, ergo per distinctionem rationis non ponitur aliqua distinctio in objecto, sed tantum in actibus intellectus, neq; intellectus attingit animal quasi objectum aliud à rationali, aut animal cognoscit sine rationali. Si dicas ante cognitionem animal esse aliud fundamentaliter à rationali, formaliter tamen esse aliud per cognitionem ipsam. Contrà instat, quia objectum non fundat cognitionem, nisi secundùm id, quod in seipso habet, cùm ergo in objecto non sit aliud, & aliud ante cognitionem, non habet potestatem in ipso esse fundamentum, ut intellectus unum attingat sine alio; tum quia alietas est ipsa cognitio, & cognitio præcisiva animalis non terminatur ad seipsam, ergo non terminatur ad alietatem, ergo non cognoscit animal, ut distinctum à rationali.

Resp. antecedens passim à nostris negari ponentibus distinctionem ex natura rei formalem inter gradus metaphysicos prædicamentales præsertim, quales sunt animalitas, & rationalitas; sed gratia exempli, ac disputationis admisso antecedente, neganda est consequentia, quia tunc diceretur, quod quamvis animalitas, & rationalitas ante cognitionem non habeant aliquid, per quod distinguantur actualiter ex natura rei, habent tamen, ex quo distinguantur virtualiter, & fundamentaliter, quod sufficit, ut distinctio rationis superveniens, & virtualem complens, & actuans dicatur, & ipsa in objecto fundari, & ex parte objecti se teneri; per quod etiam solvitur replica facta in argumento contra hanc solutionem, quia licet in objecto non sit aliud, & aliud formaliter ante cognitionem, est tamen, aliud & aliud fundamentaliter, & virtualiter; & falsum est ut dicit ignorantia formaliter esse ipsam alietatem, & distinctionem; nam potius talis est ipsa negatio, per quam unum non est formaliter aliud, vel relatio quædam distinctionis media inter illa extrema.

Tertiò arguit Hurtad. ad idem subsec. 6. si cognitio, quæ terminatur ad rationale, non terminatur etiam ad animal, sequeretur quod distingueretur à parte rei, probat consequentiam, tum quia à parte rei convenit uni aliquod prædicatum, quod à parte rei non convenit alteri, quod in creaturis est magnum distinctionis signum, tum quia cognitio se tenens in intellectu non attingit formaliter animal, & attingit formaliter rationale, ergo non solum est diversitas in cognitione ipsa, sed etiam in objecto cognito, quia non solum cognitio est in se distincta, sed etiam illi respondet objectum distinctum. Neq; dicas illam distinctionem esse tantum rationis. Nam oppositum convincit adducta ratio, & est implicatio vocum (inquit Hurt.) dicere distinctionem esse rationis, & esse in objecto, quia si est rationis, est in ratione tantùm, & non in objecto, vel est realis.

306 Resp. ut ad præcedens argumentum, quod sistendo in exemplo illo de animali rationali, concedendum est quod infertur, nimirum animalitatem, & rationalitatem ab invicem distingui à parte rei, non quidem distinctione reali simpliciter, sed formali ex natura rei, & hoc benè probat argumentum; sed loquendo de gradibus transcendentibus, & aliis formalitatibus objectivis, quæ solam admittunt distinctionem rationis ratiocinatæ, falsum est quod si præscindant objectivè in intellectu nostro, hinc sequi distinctionem inter illas ex natura rei; sequitur enim tantùm distinctio per conceptus inadæquatos cum fundamento in re, dum enim intellectus per conceptus inadæquatos concipit rem aliquam, tunc in unico conceptu relucet tantùm pars objecti, atq; adeò distinctio est in objecto, quatenus habet esse objectivum in cognitione, est autem cum fundamento in re, quia quod subest uni actui, habet ab intrinseco suo, quod distinguatur ab eo, quod per alium actum repræsentatur; ad primam probationem consequentiæ negatur formalitatibus objectivis factis per opus intellectus præcindentis etiam cum fundamento in re, convenire à parte rei actualiter diversa, & contradictoria prædicata, hoc enim solum contingit per opus intellectus; esto cum aliquo fundamento in re, quatenus quod tribuit uni formalitati ab ipso præcisæ, non tribuit alteri; ad aliam probationem dicendum non quamcunq; distinctionem in objecto inferre in re distinctionem actualem ex natura rei, sed solum quando talis distinctio anteverterent omninò opus intellectus, & objecta illa ita essent distincta, ut terminare possent diversos conceptus adæquatos, idest fundatos in distinctis realitatibus correspondentibus illis, quod non evenit in proposito, quia distinctio rationis ratiocinatæ est distinctio objectorum per solos conceptus inadæquatos, & hac ratione dici debet distinctio rationis, & non realis. Neque implicat dictinctionem esse rationis & esse in objecto, nam distinctio rationis non ideò dicitur rationis, quia sit subjectivè in ratione, immò distinctio, quæ est in intellectu inter illas diversas cognitiones, & conceptus inadæquatos est realis, sed dicitur rationis, quia per opus intellectus est subjectivè, & quasi inhæsivè in objecto & objectivè tantùm in intellectu; immò ita est universaliter de omnibus entibus rationis, ac secundis intentionibus, quod objectivè tantùm in intellectu esse dicuntur, subjectivè autem quasi per inhesionem rationis in rebus, quibus affiguntur, & applicantur.

Quartò idem Auctor loc. cit. subsec. 7. adducit pro parte opposita SS. Basilii, & Ansel. testimonia, nam Basil. hom. 6. examer. apertè docet ea omnia realiter distingui, ac posse à Deo separari, quæ nos possumus cogitatione separare, nam ex conceptu Lucis non concepto Sole infert ibi realem distinctionem, & possibilem separationem Lucis à Sole, omnia enim potest Deus separare, quæ nostras cogitatio separat, ejus verba sunt ista, ut ipse refert Hurt. *nec enim ego Lucis à Solis corpore separationem mihi, ac tibi possibilem esse dico, sed asserendum esse censeo, quæ mentis solu agitatione, cogitationeq; disparari à se possunt, ea reipsa se junxi facultate creatoris utriusq; naturæ posse*: Deinde D. Ansel. 4. de incar. Verbi ex hoc ostendit omnipotentiam Dei non esse accidens Dei, quia non potest concipi sine illa his verbis. *Quia cum omne subjectum sine accidente, aut esse, aut intelligi possit, Deus sine potestate neque esse, neque intelligi potest*, ex quo patet ab Ansel. consistit signum distinctionis realis posse concipi unum extremum sine altero, eo enim quod non possit concipi Deus sine potestate, intulit Deum non esse subjectum illius. Præterea; ut clarius constet, quam contrà SS. Doctrinam admittuntur præcisiones objectivæ in Deo, & divisibilitas per intellectum, obiicit eundem D. Ansel. in Prologo. cap. 18. cum enim recensuisset varias Dei perfectiones, ait Deum, non posse per intellectum dissolvi, nec intellectu ullo posse illum objectivè dividi, his verbis. *Immò tu es ipsa unitas nullo intellectu divisibilis, ergo vita, & sapientia, & reliqua non sunt partes tui, sed omnia sunt unum*, quibus negat posse unitatem attributorum Dei dividi per intellectum, sed omnia attributa esse indivisibilia nempè per intellectum, Deniq; subsec. 3. longam refert historiam Petri de Tarantasio, qui postea fuit Innocentius V. Summus Pontifex, quem ait accusatum fuisse à PP. Dominicanis, eo quod in Deo constitueret diversas formalitates objectivas, unde exoptat omnes sic præcindentes, & distinguentes in divinis ad Judicem deferri, tanquam malæ doctrinæ defensores, & cum Scotus fuerit præcipuus harum præcisionum objectivarum propugnator, inquit, Doctorem suam famosam opinionem de distinctione formali sumpsisse à Tarantasio, & quia ea sententia malè audiebat; illam proposuit sine asserione, & præjudicio melioris sententiæ, & ait tandem hanc distinctionem Neotericorum per præcisiones objectivas esse distinctionem formalem Scoticam.

307 Resp. his, & similibus testimoniis, si ea in rigore verborum intelligere velimus, non minus negari distinctionem rationis in Deo ex parte objecti, quam ex parte actui, cùm enim ex vi verborum absolutè negetur in Deo distinctio rationis, nulla sufficiens ratio reddi potest, cur id potius intelligi tantùm debeat de distinctione rationis ex parte objecti, quam ex parte actus, ut benè notavit Ovvied. loc. cit. ubi etiam satis aprè omnia illa explicat testimonia Patrum. Sed pro exacta illarum auctoritatum intelligentia notandum est ex Scot. q. 32. univers. ad ult. & 1. d. 2. q. 7. infrà I. & 3. d. 3. quæst. un. G. duplicem esse abstractionem, unam præcisivam, alteram divisivam, prima inter realiter identificata fieri potest absque ullo mendacio, ut Arist. docet 2. Phys. 12. & tunc fit, quando ex realiter identificatis consideratur unum alio non considerato, ut cogitando hominem in primo modo dicendi esse rationalem non affirmando in illo signo esse risibilem, quia hoc affirmare non licet, nisi in posteriori signo, & in secundo modo potest inquam fieri hæc abstractio sine mendacio, quia licet in primo modo dicendi per se non cogitetur hominem esse risibilem, nec affirmetur risibilitas de ipso, tamen neq; negatur, aut oppositum affirmatur, sed merè præcinditur ab hominis risibilitate; abstractio autem divisiva sine mendacio contingere non potest inter realiter identificata, quia fit negando de subjecto prædicatum realiter identificatum, sed affirmando oppositum, unde virtute talis abstractionis divisivæ necessario destruitur identitas realis inter illa extrema, & ponitur realis distinctio, & separabilitas, & ideò dicitur abstractio divisiva, & explicari solet per hunc loquendi modum, quod consideretur unum sine alio, ut v.g. homo sine risibilitate, vel homo non risibilis; quia ergo quæ mente nostra separantur, non solum

unum

unum abstranitur ab alio præcisivè, sed etiam divisivè, quia non solum consideratur unum alio non considerato, sed ulteriùs consideratur unum sine alio, vel posse esse sine alio, quod fieri nequit sine mendacio, quia ex tali abstractione infertur realis distinctio, & separabilitas inter extrema saltem per Dei potentiam absolutam; hæc, inquam, de causa optimè D. Basil. ex hoc, quod possit à nobis Lux cogitari sine Sole, optimè intulit Lucem à Sole esse realiter distinctam, immò à Deo separari posse, quia quæ nos mente sejungere possumus per abstractionem divisivam sine mendacio, possunt etiam à Deo saltem per potentiam ejus absolutam separari. Sic etiam explicandus est S. Ansel. quod constituit signum distinctionis realis posse concipi unum extremum sine altero, quia talis conceptio non fit nisi per abstractionem divisivam, & ideò benè inquit Deum sine potestate concipi non posse, sicut nec homo sine risibilitate, quia talis est abstractio divisiva, quæ sine mendacio fieri nequit inter realiter identificata. Et sic etiam denique explicandus est in Prosolog. cap. 18. cùm ait, unitatem Dei nullo intellectu esse divisibilem, vult enim innuere non posse unum attributum ab alio abstrahi divisivè, quasi considerari possit justitia sine misericordia, vel concipi Deus non justus, non sapiens &c. nam hæc realem indicarent distinctionem inter illa; ex his tamen inferre non licet, quod prædicti Patres negaverint in divinis distinctionem formalem, vel præcisiones objectivas, quia istæ fundantur in abstractione præcisiva, non divisiva.

Quicquid verò fuerit de illa Petri Tarantasii historia, & accusatione facta à PP. Dominicanis opinionis ejus de præcisionibus objectivis in divinis, parum ad nos, quia nec propterea damnata fuit ejus opinio, ut obinde optandum sit omnes hujus opinionis asserores à Judice damnari debere, immò hæc opinio de præcisionibus objectivis receptissima est in scholis tam Scotistarum, quàm Thomistarum. Sed quod subdebat Hurtad. adhuc magis displicet, nempè Scotum sententiam suam de distinctione formali, & præcisionibus objectivis à Tarantasio mutuatum esse, & eam distinctionem à Scoto assertam esse, quàm ponunt Neoterici per præcisiones objectivas, & quia malè audiebat propositam à Scoto fuisse 1. d.2. q.7. §. *sed hic restat* sine assertione, & præjudicio melioris sententiæ; hæc enim tria sunt putrida mendacia simul congesta; quod enim per distinctionem formalem non intellexerit Doctor distinctionem tantùm virtualem, aut rationis ratiocinatæ, quàm Neoterici explicant per præcisiones objectivas jam suprà ostendi in hac disp. nu. 207. unde etiam sequitur falsum esse, quod Doctor à Tarantasio suam mutaverit opinionem de distinctione formali, quia istam non posuit Tarantas. in divinis, neq; Doctor noster adeò erat ingenii inops, ut. penu Tarant. egeret, & deniq; loc. cit. num.208. causam edissero, cur Doct. loc. cit. proponendo suam opinionem de distinctione formali in divinis utatur illis verbis: *dico sine assertione, & præjudicio sententiæ melioris*, quia nimirum ipse primus fuisse videtur, qui inter divinas perfectiones distinctionem formalem invenerit, & tunc temporis in communi modo loquendi pro distinctione ex natura rei intelligebant distinctionem realem simpliciter, & in toto rigore; & ideò cum magna loquitur subrietate, ut ejus innata exigebat modestia, ne divinam videretur lædere simplicitatem, aqua cautela in suis proponendis placitis valdè Neoterici deficiunt, & alienis reliciendis, nam cum minimæ sint auctoritatis, elato fu percilio suas inducunt opiniones, vel ut catholicas veritates, ac fidei articulos, & alienas inurunt gravibus censuris, & scommatibus.

308 Quintò arguunt alii ad idem, probando ex vi distinctionis ratiocinatæ nullam poni distinctionem in objectis ipsis, sed solum in conceptibus, & denominatione extrinseca objectorum; nam ista distinctio nihil ponit actu in objectis in genere rei, ut reddat illa distincta, nisi denominationem rationis, qua objectum redditur sic, vel sic cognitum, ergo hæc distinctio non invenitur formaliter, nisi in conceptibus, in objecto autem secundum extrinsecam denominationem. Conf. quia istæ formalitates non repræsentantur distinctæ, quia ex natura sua distinctæ sint, ut omnes contra Scotum clamant, nec quia sint objectivè distinctæ, itaquod repræsentetur una, & non alia, quia hoc non sufficit, ut dicantur esse plures, nam nisi fiat distinctio ab intellectu, non resultat pluralitas; si autem fit distinctio, & ex parte objecti non correspondet ei divisio ex natura rei, ergo verè intellectus non dividit, ergo solùm potest dici distinctio, quia dantur diversi conceptus denominantes objectum, non tamen quod illi distinctioni conceptuum aliqua distinctio ex parte objectorum respondeat.

Resp. negando assumptum, quasi distinctio redundet in objectum per solam extrinsecam denominationem sic vel sic cogniti, quia diversitas non consistit solum in diverso modo cognoscendi idem objectum grammaticaliter, vel logicaliter per abstractum, vel concretum, aut etiam metaphysicè per explicitum, & implicitum, sed etiam in alietate objectorum, quatenus intellectus per suam vim præcisivam, veluti in partes dividit, & in plures conceptus inadæquatos simplicem essentiam rei, unde distinctio in objecto non habetur ex eo præcisè, quod objectum subsit diversis actibus intellectus, hoc enim etiam contingit in distinctione rationis ratiocinantis, sed quia ita subest, ut secundùm partes correspondeat singulis actibus, nam unus actus continet in esse intentionali unicè tantùm portionem objecti, non autem totum esse ipsius, & hinc resultat distinctio ratiocinis, non quidè in ipsis conceptibus formalibus, qui realiter distinguuntur, sed in ipso objecto, ut in esse objecti manifestato. Ad conf. concedimus, opus non esse, ut distinctioni rationis ratiocinatæ correspondeat actualis distinctio ex parte objecti extra intellectum, sed sufficit, quod correspondeat virtualis secundum quod est inadæquatè manifestabilis, undè ex hoc tantùm concluditur, quod intellectus formans hanc distinctionem non ponat distinctionem in objecto quatenus secundum esse reale terminat cognitionem, & quod intellectus non attingat hanc distinctionē, quasi fit actu à parte rei in objecto, non tamen sequitur quin possit per virtutem suam præcisivam aliquam simplicem entitatem in plures conceptus inadæquatos partiri, itaut quod dicit objectum in uno actu relucens, non dicat in alio, sed diversam formalitatem.

309 Postremo Arriag. & Ovied. præcedentibus rationibus non contenti hoc unicum adducunr argumentum, quod efficacissimum, immò, & insolubile putant pro statu isto, deducitur autemex contradictoriis hoc modo, ab Arriag. sec. 2. cit. subsec. 2. non minus contradictoriè opponuntur cognosci, & non cognosci, respondere, & non respondere ex parte objecti, quam existere, & non existere, produci, & non produci, sed repugnat, animalitatem hominis existere, & non existere ejus rationalitatem, item produci animalitatem, & non produci rationalitatem, quantumvis formaliter, vel virtualiter distinguantur, ergo etiam implicabit cognosci animalitatem, & non cognosci rationalitatem, & respondere ex parte objecti animalitatem, quin respondeat ratiotinalitas, Minor patet, probat majorem, in qua consistit tota difficultas, existere, & non existere opponuntur contradictoriè, quia illa particula, *non* cadens supra Verbum negat idem, quod per iliud fuerat affirmatum, negatio autem formæ, & ipsa forma opponuntur contradictoriè, & repugnant inter se, sed ly *non*, cadens supra verbum *cognosci*, eodem prorsus modo negat *cognosci*, ac cadens supra verbum *existere*, negat *existere*, ergo non minus opponitur cognosci cum non cognosci quam existere. cum non existere. Confirmat idem argumentum Ovvied. hoc pacto, implicat prædicatum animalis terminare hanc numero cognitionem, & non illam terminare prædicatum rationalis, ergo implicat animal cognosci per hanc numero cognitionem & non cognosci rationale identificatum cum animali, probat antecedens, implicat animal terminare unionem physicam alicui extremo, vel actionem ab aliquo principio activo procedentem, quin eandem unionem, vel actionem terminet rationale, ergo implicat animal terminare cognitionem, quin eandem terminet rationale cum ipso identificatum, probat hanc consequentiam, & rationem à priori desumit pro antecedenti stabiliendo; ideò implicat animal terminare actionem, vel unionem, quin terminat eandem rationale, cum ipso identificatum; quia sequeretur idem animal terminare, & non terminare actionem, vel unionem, terminare, quia supponitur non terminare, quia non terminat rationale identificatum cum ipso, similiter sequeretur rationale non terminare, ut supponitur, & terminare, quia terminaret animal identificatum cum rationali, quæ sunt contradictoria. Ob eandem identitatem sequeretur animal terminare cognitionem, ut supponitur, & non terminare; quia est identificatum cum rationali, quod non terminat, sed non minor est contradictio in eo, quod eadem entitas terminet, & non terminet cognitionem, quam in eo quod terminet, & non terminet unionem, ergo sicut implicat animal terminare unionem, vel actionem, quam non terminet rationale identificatum cum ipso propter contradictoria quę inde inferentur; si hoc fieret, ita ob similia contradictoria implicabit animal terminare hanc cognitionem, & non terminare eandem cognitionem rationale cum animali identificatum. Et hoc argumentum tanti ponderis judicavit Ovvied. ut hoc solo convictum se fateatur, & invito etiam coactum ad negandas obiectivas præcisiones in formalitatibus præsertim creatis realiter identificatis, inquit enim se ponderasse omnes solutiones, quæ huic argumento solent adhiberi nullamque invenisse, quæ ei satisfaceret, unde multas ibi recenset, quas omnes pro viribus impugnat, sicut etiam facit Arriag. loco cit.

310 Resp. in primis hoc argumentum, quod adeò exagerant Recentiores supracitati, parum vel nihil urgere contra formalitates, seu præcisiones objectivas, quæ à Scotistis admittuntur, & oriuntur ex distinctione formali ex natura rei reperta inter plures ejusdem rei formalitates, ut inter animalitatem, & rationalitatem in homine, inter essentiam, & relationes originis in Deo; istæ enim natæ sunt seipsis, & disunctim ab aliis terminare actum intellectus inter plures formalitates præscindentis, ideòq; formalitas definitur à Formalistis esse illam, quæ se sola sufficit ad terminandum actum intellectus, divisim ab alia formalitate, cui ponitur realiter identificari, unde eo ipso, quod in eadem re plures inveniuntur formalitates identificatæ realiter, consequenter habentur plura objecta partialia, quæ divisim valent distinctos terminare actus intellectus. Et cum dicebat Arriag. quod tunc sequeretur idem cognosci, & non cognosci, quia per hanc cognitionem ponitur animal cognosci, & non rationale, quod est ei realiter identificatum, quę est manifesta repugnantia: dico nullā hinc sequi repugnantiam, quia licet sit idē objectū materialiter, tamen sunt diversa objecta formalia juxtà varietatē formalitatum ejusdē rei, & sic cognosceretur secūdū unā formalitatē per hāc numero cognitionē, & nō secūdū aliā in quo nulla est implicātia; hoc enim universaliter contingit in omni demōstratione, ubi propria passio ostenditur de suo adequato subjecto, cui realiter idētificatur, ut cū de homine ostēditur risibilitas per ratio-

rationalitatem, tunc enim prius cognoscitur homo, ut rationalis, deinde ex hoc cognoscitur, ut risibilis, quod quidem prædicatum identificatur cum rationali, & tamen hinc nulla sequitur contradictio idem objectum cognosci, & non cognosci, quia id continget secundùm diversas formalitates ejusdem humanitatis. Cùm autem arguebat Arriag. non minus contradictoriè opponi, ac invicem repugnare cognosci, & non cognosci, quam existere, & non existere, produci, & non produci, atq; ideò sicut implicat existere, vel produci hominis animalitatem non cognita rationalitate, ita pariter implicabit cognosci animalitatem non cognita rationalitate; respondetur ex communi doctrina Formalistarum omnia contradictoria sive realia, sive rationis utiq; æquè repugnare quoad veritatem, cùm enim affirmationem, & negationem importent, utiq; de eodem, & secundum idem numquam verificari possunt, non tamen æquè repugnant quoad distinctionem inferendam, aliqua enim inferunt realem distinctionem, vel ex natura rei formalem, aliqua verò distinctionem tantùm rationis juxta conditionem contradictionis, liquidem distinctio semper contradictioni commensuratur; & sic in proposito major argumenti cum sua probatione concludit solùm cognosci, & non cognosci æquè invicem repugnare, ac existere & non existere &c, quoad veritatem, non tamen quoad distinctionem inferendam; ratio est, quam assignavimus suprà nu. 227. & 290. quia existere, & non existere, produci, & non produci spectant ad esse identicum, ac entitativum rei, atq; ideo contradictio in ipsis fundata arguit semper veram, & propriam rerum diversitatem, præsertim in creatis, unde de rebus contradictoria hujusmodi absolutè enunciantur, & non cum aliqua reduplicatione; at cognosci, & non cognosci, respondere, & non respondere ex parte objecti sunt contradictoria minoris momenti: & quæ recipiunt esse formale rei, & ratione alicujus formalitatis toti rei attribuuntur, quare ad eam componendam sufficit formalitatum diversitas, nec absolutè de re enunciantur, sed cum reduplicatione illius formalitatis, merito cujus toti rei conveniunt, ut esse sensitivum, & discursivum in homine, nam dicitur sensitivus quatenus animal, & discursivus quatenus rationalis; quare in proposito ad ea contradictoria componenda sufficit formalitatum diversitas, nec opus est diversitate rerum, per quam doctrinam fit latis omnibus instantiis Arriag. loc. cit.

311 Ad Conf. ex Ovvied. negatur antecedens, ad cujus probationem negatur consequentia, quia non est eadem ratio de terminatione physicæ unionis, & actionis, ac de terminatione cognitionis; non enim sola res, sed aliqua etiam ejusdem rei formalitas potest se sola esse sufficiens terminus cognitionis, at nequit sic esse terminus actionis, vel physicæ unionis, quia actio physica, & productiva, ac etiam unio rem immutant in se physicè, & realiter, nam esse productum, ac etiam esse unitum in rebus præcipuè creatis ponit aliquid intrinsecum, & reale in ipsa re, unde re ipsa dicitur in ipsa, vel secundum seipsam produci, & cum alia re uniri, non autem aliqua ejus formalitas, cum realitas non sit sufficiens terminus productionis, sed ipsa res in se quatenus existens, ut dictum est supra in hac disp. n. 161. nec etiam est idoneum extremum physicæ unionis, quia unio est rerum, non autem formalitatum, & fundatur in rebus realiter distinctis, non autem identificatis; cognitio autem immutat realiter objectum, neq; esse cognitum ponit aliquid physicum reale, ac intrinsecum in obiecto cognito, sed solùm extrinsecam denominationem ex terminatione cognitionis subortam, & ideò sola formalitas esse potest ejus sufficiens terminus, atq; ita brevibus mihi videtur extricata difficultas, cujus solutione ajebat Ovied. in humanis esse desperatam; aliis etiam modis hoc idem argumentum ibi proponit, sed quocunque modo proponatur, sicut eandem semper profert difficultatem, sic & eandem postulat solutionem; quæ tota tandem ad hoc reducitur, quod fallum est illud assumptum ab his Recentioribus, ut indubitanter verum, quod contradictoria omnia eodem modò repugnent, quod constat ex dictis omninò verum non esse, licet enim æquè repugnent quoad veritatem, non tamen quoad distinctionem inferendam; & hoc ipsi quoque Adversarii fateri tenentur, alioquin contra ipsos etiam eadem poterit retorqueri difficultas, ajunt enim ipsi cognitionem animalis, ut sic, non præscindere à rationali, sed totam humanitatem attingere indivisibiliter ex parte objecti, præscindere tamen ex parte actus, quia humanitatem attingit, ut connotat sensationes solùm, non autem discursus. Ex quo contra ipsos ita argumentari licebit, si implicat animalitatem cognosci non cognita rationalitate sibi identificata, quia tunc idem cognosceretur, & non cognosceretur, ut suprà deducebant, ergo pariter implicat, affirmalitatem connotare sensationes, & has non connotari à rationalitate sibi realiter identificata, quia tunc idem eadem haberet connotata, & non haberet, consequentia patet ex eorum dictis, dicunt enim contradictoria ex æquo repugnare, sive sint realia, sive rationis, sive consistant in intrinsecis denominationibus, sive extrinsecis; quicquid ergo dixerint ipsi ad hoc argumentum de connotare, & non connotare, dicemus & nos ad illud de cognosci, & non cognosci; & quo pacto solvebant ipsi animalitatem connotare sensationes, quas tamen non connotat rationalitas sei identificata, eodem quoque salvabimus, & nos animalitatem cognosci per hanc numero cognitionem, qua tamen non cognoscitur rationalitas sibi identificata; nec video, quo pacto possit hæc paritas evitari, præsertim cùm cognosci, & non cognosci dicant solam extrinsecam denominationem in obiecto, vel ejus negationem, ut fortè ipsi dicere possent de connotare, & non connotare, quod dicant in connotante solam extrinsecam habitudinem connotatorum ad ipsum, vel negationem ejus.

312 Fateor tamen difficiliorem esse argumenti solutionem, si fiat contra formalitates objectivas per intellectum factas cum fundamento in re, quæ nimirum ortum ducunt ex distinctione rationis ratiocinatæ, etenim cum hæ à parte rei sint omninò eadem res, & formalitas, planè si cognitio ad unam terminatur formalitatem, cùm hæc à parte rei sit eadem cum illa, & terminatio fiat à parte rei, utiquead aliam quoque terminari debebit, alioquin eadem res, & formalitas simul cognosceretur, & non cognosceretur, terminaret, & non terminaret eandem cognitionem; terminaret ex suppositione, non terminaret, quia cognitio non terminaretur ad aliam formalitatem omninò ex natura rei identificatam cum illa. Confirm. difficultas, quia ideo dicebamus posse animal cognosci non cognito rationali, quia licèt sint eadem res, sunt tamen diversæ formalitates, & ideò non sunt contradictoria, quia licèt dicantur de eadem re, non tamen sub eadem ratione, essent autem contradictoria, si comparatentur cum unica formalitate, quia tunc de eadem re verificarentur, & secundum eandem rationem; sed in proposito si animal, & rationale sola distinctione rationis ratiocinatæ distinguuntur, ut Thomistæ contendunt, jam à parte rei sunt una res, & realitas, seu formalitas, & cum terminatio cognitionis fiat à parte rei, non videtur, quomodo possit hæc numero cognitio ad animal terminari, quin etiam terminetur ad rationale, quod est omninò idem à parte rei cum ipso, fortius ergo procedit argumentum contra formalitates objectivas, ut à Thomistis ponuntur, quam ut ponuntur à Scotistis; & in hoc sensu multas reiiciunt responsiones ad hoc argumentum Arriag. & Ovvied. loc. cit.

Pasqualig. tom. 2. Metaph. disp. 56. sect. 2. ut declarat, quomodo distinctio rationis ratiocinatæ ponat distinctionem in objecto, advertit quod obiectum nedum considerari potest secundùm esse reale, quod habet in seipso, sed etiam secundum esse objectivum quod habet in intellectu, & consistit in eo, quod ipsi intellectui repræsentetur; quod autem hoc concedi debeat, tamquam aliquid distinctum tum ab obiecto prout habet esse in seipso; tum ab ipso actu intellectus, probat, quia objectum aliter multoties repræsentatur, ac sit in seipso, & aliquid attingit intellectus, quod re vera non est in obiecto, tum autem id, quod repræsentatur, necessario concedendum est esse quid diversum ab objecto, quia idem secundùm idem non potest aliter, atq; aliter se habere, ut accidit in casu isto. Præterea neque est ipse conceptus intellectus, quia conceptus intellectus non est id, quod repræsentatur, sed ratio repræsentandi; cum autem intelligo Petrum, Petrus repræsentatus se habet, ut quod, & tamquam objectum quare concludit dari debere istud esse obiectivum, quod neq; sit conceptus formalis intellectus, prout repræsentativus, neque sit objectum ipsum secundum esse reale, quod habet in seipso, sed sit objectum quatenus intentionali modo continetur ab ipsa cognitione, tamquam à ratione manifestativa objecti, his præmissis duas ponit conclusiones, prima est, quod si obiectum consideratur secundum esse reale, quod habet extra intellectum, distinctio rationis cum fundamento non cadit supra ipsum, quia etiamsi fiat cum fundamento in re, est merum opus intellectus, ita ut tantùm habeat esse in ipso intellectu, ergo ex vi ipsius non potest poni aliqua distinctio in obiecto, prout habet esse extra intellectum, alioquin ista distinctio non haberet esse solùm in intellectu, altera conclusio est, distinctionem istam rationis cum fundamento ponere distinctionem in obiecto, quatenus intentionali modo existit in intellectu, quia hoc esse intentionale non est unum, sed multiplex iuxta pluralitatem formalitatum, in quas ab intellectu dividitur idem simplex obiectum, & sic distinctæ formalitates possunt secundum distinctā esse intentionalia distinctas cognitiones terminare absque eo, quod una formalitas terminet cognitionem, quam terminat alia formalitas.

313 Hæc tamen explicatio non placet, neque idonea est ad præsentem difficultatem declarandam, nam in primis fallum est dari debere illud esse obiectivum; & intentionale, ut quid diversum ab ipsa entitate physica objecti, & à cognitione ut ad ipsum terminata, ut ait Pasqualig. quia illud esse obiectivum, & intentionale, ut ipsemet tatetur, aliud non est, quam esse cognitum quod habet obiectum ex vi cognitionis prout in intellectu existit, sed esse cognitum in objecto ponit tantum extrinsecam quandam denominationem realiter ab ipso obiecto indistinctam, & à cognitione prout ad ipsum terminata in communi fere omnium sententia, ergo &c. Et hoc quidem verum est, sive obiectum cognoscatur, ut est in seipso, sive aliter, ac sit in seipso, nam semper esse cognitum dicit denominationem cognoiti in obiecto derelictam ex terminatione cognitionis ad illud. Deinde fallum est, cognitionem præcisam animalis v.g. terminari ad animal secundum illud esse obiectivum, quod habet ex vi cognitionis, & non potius secundum illud esse, quod habet à parte rei, probatur hoc, quia animal, ut cognitum, vel habens esse objectivum in intellectu, dicit animal, ut subest cognitioni, vel cognitionem, ut terminatam ad animal, sed cognitio præcisiva animalis non attingit ipsam cognitionem, neq; est reflexiva supra seipsam, ergo non terminatur ad animal ut cognitum, & ut subsistat illi esse intentionali, major patet,

patet, probatur minor, quia sicut aliud est cognoscere animal, aliud cognoscere animal esse cognitum, primum nam; fit per actu directum, aliud verò per actu reflexum, ita quoq; aliud est præscindere animal à rationali, & aliud cognoscere animal esse præscisum à rationali, nam hoc secundum fieri nequit sine actu reflexivo, sed ad primum sufficit actus rectus, & illud quidem satis est ad distinctionem ratiocinatam constituendam. Conf. quia quando ex vi distinctionis ratiocinatæ cognoscitur animal in homine non cognito rationali, tunc non cognoscitur animal secundum aliquod esse intentionale, quod habeat ex vi cognitionis, sed secundum esse reale, licèt per talem actum non cognoscatur; ut præcisum actualiter à rationali, quia ad hoc requiritur actus reflexus, sed eo ipso actu præscinditur à rationali, ergo falsi est ex vi distinctionis ratiocinatæ derivari distinctionem in objecto præcise, quatenus intentionali modo existit in intellectu, & hac ratione idem objectum reale secundùm diversa esse intentionalia posse diversas terminare cognitiones, probatur assumptum (nam consequentia patet) quia in præcisione animalis à rationali cognoico animal, secundum quod est substantia animata, sensitiva, & secundum quod ei conveniunt operationes sensitivę, sed hæc, & similia prędicata ei competunt, secundum quod est à parte rei, non autem secundum aliquod esse objectivum, & intentionale. Deniq; distinctio rationis ratiocinatæ cadit super formalitates realiter identificatas, & præcisio objectiva fit similiter inter illa, quæ sunt idem realiter à parte rei, at quamvis à parte rei, animal, & rationale sint idem, attamen esse intentionale, vel objectivum animalis non est idem cum esse intentionali rationalis, immò sunt esse intentionalia realiter distincta, eo modo; quo realis distinctio applicari potest entibus rationis servata proportione, ergo hęc præcisio non est illa, de qua hic est sermo, quia est inter objecta realiter distincta, non autem inter formalitates realiter identificatas, falsum est ergo, præcisiones objectivas per hoc benè salvari, quod distinctæ formalitates possunt secundum distincta esse intentionalia distinctas terminare cognitiones absq; eo, quod una formalitas terminet cognitionem, quam terminat alia formalitas.

314 Quare ad argumentum Recentiorum adductum suprà nu. 309. prout fieri potest contra præcisiones objectivas per intellectum factas cum fundamento in re, quas solas agnoscunt Thomistę, occurrendum est ex dictis, supra quod licèt antecedenter ad cognitionem, qua animal v. g. præscinditur à rationali, vel ut utar exemplo ab omnibus conceiso, qua virtus calefactiva in Sole præscinditur ab exficcativa, non prędeant in Sole hujusmodi formalitates ex natura rei distinctæ; præcedunt tamen ut distinctæ virtualiter, & fundementaliter, & ex hac virtuali pluralitate objectorum pendet etiam pluralitas actuum, nam isti actus tendunt in illa objecta, non quidem ut unum realiter, & formaliter à parte rei, quia sunt actus confusi, & inadæquati, sed ut virtualiter plura, & distincta, & ratione illius distinctionis virtualis in objecto præcedentis salvantur præcisiones objectivæ per intellectum factæ, nam per actum intellectus rectum ita una præscinditur ab alia, quod licet à parte rei sint una, & eadem res, & realitas formaliter, tamen ob virtualem distinctionem, & multiplicitatem varias terminant cognitiones, adeò ut una hanc numero cognitionem terminet, quam non terminat alia, & sic patet, quomodo præcisiones objectivæ ortæ ex vi distinctionis ratiocinatę non per hoc benè salventur quod distinctæ formalitates terminent distinctas cognitiones secundum diversa esse intentionalia, quia, ut sæpè dictum est, distinctio rationis ratiocinatæ non cadit inter diversa entia rationis, sed salvatur præcipuè ob diversitatem formalitatum præcedentem in objecto, non quidem formalem, & actualem, sed virtualem, & fundamentalem. Dices, si cognitio præcisiva animalis v. g. terminatur ad animal secundum esse quod habet à parte rei, cùm secundum hoc esse nullo pacto distinguatur à rationali, planè implicat cognitionem terminari ad animal, & non etiam terminari ad rationale cum animali identificatum realiter, & formaliter, ut supra arguebatur num. 312. Resp. quod si actus ille esset adæquatus, utique si terminaretur ad animal, etiam ad rationale terminari deberet, sed cum sit inadæquatus, & confusus, alioquin præcisivus non esset, stante distinctione virtuali inter illa objecta, potest tendere in unum, adeòut non tendat in aliud. Dices, ergo ad componenda contradictoria tam sufficiens erit distinctio virtualis, quam formalis ex natura rei, quod supra negatum est. Resp. negando consequentiam, nam quando id concederetur de illis prędicatis cognoici, & non cognosci, quæ solam dicunt extrinsecam denominationem in objectis, adhuc tamen de aliis negari deberet, ut suprà demonstratum est, tam in divinis de essentia, & relationibus originis, quam in creatis de gradibus metaphysicis prædicamentalibus, sed neq; etiam id absolutè concedi debet de illis contradictoriis cognosci, & non cognosci; quia distinctio formalis actualis antecedens operationem intellectus sufficit ad terminandas varias cognitiones adæquatas, non quidem in hoc sensu, quasi singulæ exprimant totam rem ex illis formalitatibus constitutam, sed in eo sensu, quod singulis illis cognitionibus propriæ correspondeant realitates in ea re, & per singulas adæquatè expressibiles; sed distinctio virtualis non sufficit, nisi ad terminandas varias cognitiones omnino inadæquatas.

QUÆSTIO XVII.

Et ultima.

An per actus intuitivos fieri possit præcisio, seu distinctio rationis.

315 QUid sit cognitio abstractiva, & intuitiva constat ex dictis disp. 6. de Anim. q. 11. quia igitur distinctio rationis inter aliqua duo, & præcisio unius ab alio fit per actum intellectus, quo consideratur unum sine alio, vel alio non considerato, quæritur in præsenti, an talis actus possit esse intuitivus; de abstractiva enim cognitione nulla potest esse difficultas, cum enim abstrahere, vel præscindere sit considerare unum alio non considerato, ut considerare animalitatem non considerata rationalitate, iam cognitio abstractiva ex genere suo apparet aptissima ad præcisiones faciendas tam formales, quam objectivas, & ab fabricandam distinctionem rationis inter plura realiter identificata præsertim cum fundamento in re. Sed est præcipuè difficultas de cognitione intuitiva, cùm enim hæc sit rei existentis, ut est in se, videtur ei ex genere suo repugnare, quod sit actus precisivus, & per ipsam de objecto possit considerari una formalitas alia non considerata; itaq; sensus quæstionis est, an objectum, quod in se habet identitatem, & est omninò simplex, possit per partes repræsentari cognitione intuitiva, itaut per unum actum cognitionis intuitivæ attingatur una formalitas v. g. animalitas in Petro, vel ut adhibeam exemplum ab omnibus admissum, virtus calefactiva in Sole, nil aliud præter ipsam de esse petri, vel Lucę Solis cognoscendo. Affirmativam partem defendit Hurtad. dif. 6. Met. sec. 6. ubi ait per actus intuitivos, dumodo comprehensivi non fuerint, fieri posse præcisiones, nedum formales, verum etiam objectivas in sententia illas admittente; addit autem illam, limitationem dummodo actus intuitivus non sit etiam comprehensivus, quia cum de ratione comprehensionis sit, ut attingat quicquid est in objecto à parte rei per realè identitatem, sanè repugnat tali cognitioni ex suo genere, ut unam formalitatem præscindat ab alia, & unam exprimat alia non expressa, ac declarata; pro qua sententia citat Aureolum 1. d. 8. p. 3. ar. 6. S. Thom. Opusc. 9. q. 1 & ait pro ipsa quoq; stare Scotum cum omnibus Scotistis, ut potè asserentes de potentia saltem Dei absoluta posse videri essentiam sine attributis, & relationibus, & unum attributum videri sine alio; sic etiam loquitur Pasqual. disp. 58. sec. 1. referendo auctores pro hac sententia, quam etiam sequuntur Arriag. & Ovied. loc. cit. Altera sententia negat posse in cognitione intuitiva haberi distinctionem rationis, etiam per potentiam Dei absolutam, quam tenent Vasq. to. 2. p. 1. disp. 118. c. 2. Suar. 1. p. trac. 1. lib. 2. c. 28. Mol. 1. p. qu. 28. art. 2. disp. 3. Pasqual. cit. pro qua etiam refert in universum omnes, qui negant etiam de potentia absoluta posse clara visione videri unum attributum Dei sine alio, aut essentiam sine personis propter cognitionem intuitivam, quæ ex natura sua debet ferri in totum objectum adæquatè sumptum; ita autem probant hanc sententiam, ut nedum ostendant per cognitionem intuitivam distinctionem rationis fieri non posse, verum etiam impossibilem esse cum distinctione formali ex natura rei, unde ajunt admissa quoq; formali distinctione inter divina attributa, dummodo tamen ponantur realiter identificata, non posse a Beatis etiam de potentia absoluta videri intuitivè essentiam sine personis, nec unum attributum sine alio.

316 Resolvitur hoc quæsitum duabus conclusionibus, quarum Prima est per actus intuitivos distinctionem rationis fieri non posse, qualiscunque illa fuerit sive rationis ratiocinantis, sive ratiocinatæ. Conclusionem hanc tradidit Doctor plurjbus in locis, nam in 1. d. 2. q. 7. §. *sed hic restat*, volens probare essentiam, & relationes originis plusquam ratione distingui sive ratiocinata his verbis procedit ad argumentum. Et si detur primus modus, quod paternus intellectus habeat essentiam, & proprietatem, tanquam duo objecta formalia, tunc arguo sic, intellectus ille nihil intelligit, nisi intuitivè, quia ut patebit d. 7. q. 3. omnis intellectio abstractiva, & non intuitiva, est aliquo modo imperfecta, cognitio autem intuitiva est objecti, ut objectum est præsens in existentia actuali, & hoc in se, vel in alio eminenter continente totam entitatem ipsius, ergo quæ cognoscuntur intuitivè, ut objecta formalia distincta, vel unum eminenter continetur in alio, vel utrumq; secundum propriam existentiam terminat, actum, ut est ejus, nihil autem intrinsecum personæ divinæ proprię continetur in aliquo eminenter, quia tunc esset ens per participationem illius continentis, igitur quæcunque intrinleca sunt diversa objecta formalia intuibilia secundum propriam existentiam actualem terminant intuitionem, ut objecta, & ita habent aliquam distinctionem ante actum intelligendi. Clarius idem habet Doctor infra 1. d. 8. q. 4. ubi volens idem probare de essentia, & attributis nimirum plusquam ratione distingui sic arguit sub lit. M. Prętereà intellectus intuitivus nullam habet distinctionę in objecto, nisi secundum quod existens est, quia sicut non cognoscit aliquod objectum, nisi secundum quod existens, ita non cognoscit aliqua distincta formaliter in objecto, nisi ut existens; cum igitur intellectus divinus non cognoscat essentiam suam, nisi intuitiva intellectione, quęcunque distinctio ponatur ibi in objecto, sive sit distinctorum objectorum formalium, sive ut rationum causatarum per actum intellectus, sequitur, quod ista distinctio erit in objecto, ut actu existens est, & ita si ista est objectorum formalium distinctorum, in objecto erhnt ista formaliter distincta, & habetur tunc propositum, quod distinctio talis objectorum formalium præcedit actum intellectus; si autem sit rationum causatarum per actum intelligendi, igitur intellectus divinus causabit aliquam intentionem in essentia, ut relationem rationis, ut existens est, quod est absurdum; ita Doctor ibidem, unde paulò infra §. *ad quæstionem*, ait posęa, dico, quod inter perfectiones essentiales non est tantum differentia rationis, hoc est diversorum modorum concipiendi idem objectum formale, talis enim distinctio est inter sapiens, & sapientiam, & utique major inter sapientiam, & veritatem; nec est ibi tantum distinctio objectorum formalium in intellectu, quia ut argumentatum est prius, illa numquam est in cognitione intuitiva; quibus verbis manifestè, docet distinctionem rationis qualiscumque per cognitionem intuitivam fieri non posse.

Idem adhuc clarius, habet 1. d. 8. qu. 3. §. *contra conceptus ille*, ubi postquam docuerat modum intrinsecum non dicere proprię formalitatem seipsa conceptibilem; & inter illud, à quo accipitur conceptus communis Deo, & creaturæ, & illud, à quo accipitur conceptus proprius, non intervenire distinctionem, ut realitatis, & realitatis, sed realitatis, & modi proprii, & intrinseci ejusdem, subdit objectionem, & solutionem his verbis, sed si arguas, ergo in se habet identitatem, & est omninò simplex, possit per partes repræsentari cognitione intuitiva, itaut per unum actum cognitionis intuitivæ attingatur una formalitas v. g. animalitas in Petro, vel ut adhibeam exemplum ab omnibus admissum, virtus calefactiva in Sole, nil aliud præter ipsam de esse petri, vel Lucę Solis cognoscendo. Affirmativam partem defendit Hurtad. dif. 6. Met. sec. 6. ubi ait per actus intuitivos, dumodo comprehensivi non fuerint, fieri posse præcisiones, nedum formales, verum etiam objectivas in sententia illas admittente; addit autem illam, limitationem dummodo actus intuitivus non sit etiam comprehensivus, quia cum de ratione comprehensionis sit, ut attingat quicquid est in objecto à parte rei per realè identitatem, sanè repugnat tali cognitioni ex suo genere, ut unam formalitatem præscindat ab alia, & unam exprimat alia non expressa, ac declarata; pro qua sententia citat Aureolum 1. d. 8. p. 3. ar. 6 S. Thom. Opusc. 9. q. 1 & ait pro ipsa quoq; stare Scotum cum omnibus Scotistis, ut potè asserentes de potentia saltem Dei absoluta posse videri essentiam sine attributis, & relationibus, & unum attributum videri sine alio; sic etiam loquitur Pasqual. disp. 58. sec. 1. referendo auctores pro hac sententia, quam etiam sequuntur Arriag. & Ovied. loc. cit. Altera sententia negat posse in cognitione intuitiva haberi distinctionem rationis, etiam per potentiam Dei absolutam, quam tenent Vasq. to. 2. p. 1. disp. 118. c. 2. Suar. 1. p. trac. 1. lib. 2. c. 28. Mol. 1. p. qu. 28. art. 2. disp. 3. Pasqual. cit. pro qua etiam refert in universum omnes, qui negant etiam de potentia absoluta posse clara visione videri unum attributum Dei sine alio, aut essentiam sine personis propter cognitionem intuitivam, quæ ex natura sua debet ferri in totum objectum adæquatè sumptum; ita autem probant hanc sententiam, ut nedum ostendant per cognitionem intuitivam distinctionem rationis fieri non posse, verum etiam impossibilem esse cum distinctione formali ex natura rei, unde ajunt admissa quoq; formali distinctione inter divina attributa, dummodo tamen ponantur realiter identificata, non posse a Beatis etiam de potentia absoluta videri intuitivè essentiam sine personis, nec unum attributum sine alio.

316 Resolvitur hoc quæsitum duabus conclusionibus, quarum Prima est per actus intuitivos distinctionem rationis fieri non posse, qualiscunque illa fuerit sive rationis ratiocinantis, sive ratiocinatæ. Conclusionem hanc tradidit Doctor plurjbus in locis, nam in 1. d. 2. q. 7. §. *sed hic restat*, volens probare essentiam, & relationes originis plusquam ratione distingui sive ratiocinata his verbis procedit ad argumentum. Et si detur primus modus, quod paternus intellectus habeat essentiam, & proprietatem, tanquam duo objecta formalia, tunc arguo sic, intellectus ille nihil intelligit, nisi intuitivè, quia ut patebit d. 7. q. 3. omnis intellectio abstractiva, & non intuitiva, est aliquo modo imperfecta, cognitio autem intuitiva est objecti, ut objectum est præsens in existentia actuali, & hoc in se, vel in alio eminenter continente totam entitatem ipsius, ergo quæ cognoscuntur intuitivè, ut objecta formalia distincta, vel unum eminenter continetur in alio, vel utrumq; secundum propriam existentiam terminat, actum, ut est ejus, nihil autem intrinsecum personæ divinæ proprię continetur in aliquo eminenter, quia tunc esset ens per participationem illius continentis, igitur quæcunque intrinleca sunt diversa objecta formalia intuibilia secundum propriam existentiam actualem terminant intuitionem, ut objecta, & ita habent aliquam distinctionem ante actum intelligendi. Clarius idem habet Doctor infra 1. d. 8. q. 4. ubi volens idem probare de essentia, & attributis nimirum plusquam ratione distingui sic arguit sub lit. M. Prętereà intellectus intuitivus nullam habet distinctionę in objecto, nisi secundum quod existens est, quia sicut non cognoscit aliquod objectum, nisi secundum quod existens, ita non cognoscit aliqua distincta formaliter in objecto, nisi ut existens; cum igitur intellectus divinus non cognoscat essentiam suam, nisi intuitiva intellectione, quęcunque distinctio ponatur ibi in objecto, sive sit distinctorum objec-

rei, quod tamen esse falsum constabit conclusione sequenti; consequentia patet, quia realis, ac entitativa identitas plurium formalitatum tam stat cum distinctione rationis, quam cum formali nostra; si ergo notitia intuitiva nequit esse præcisiva, ideòque destruit distinctionem ratiopis, quia exprimere debet de objecto omnes formalitates realiter identificatas, sic etiam pari ratione destruet distinctionem formalem, adeòut nequeat intuitivè viderlin objecto totali una formalitas, quin & alia attingatur ei realiter identificata. Ex eodem quoque capite peccant rationes, quas pro hac conclusione Pasqualig. adducit loc. cit. huc enim collimant omnes, ut ostendant ideò per notitiam intuitivam fieri non posse præcisionem, & distinctionem inter plures ejusdem rei formalitates, quia cum notitia intuitiva repræsentare debeat objectum, sicuti est, debet consequenter repræsentare integram ejus physicam entitatem cum omnibus ejus prædicatis, ac formalitatibus realiter identificatis; unde consequenter probant notitiam intuitivam nedum cum distinctione rationis incompossibilem esse, sed etiam cum distinctione formali ex natura rei.

318 Aliter ergo ita deduci debet hujus conclusionis probatio, tam ex natura distinctionis rationis, tum intuitivæ cognitionis in hunc modum; distinctio rationis petit fundari in objecto, quod à parte rei sit simplex, & omninòdam dicat identitatem tam realem, quam formalem; ergo ei repugnat haberi per cognitionem intuitivam, aut cum ea compossibilem esse; antecedens patet ex dictis supra, probatur consequentia; cognitio intuitiva ex suo genere attingere debet objectum, sicut est in seipso, in hoc præsertim sensu, ut aliter non appareat in mente cognoscentis; quam sit in se à parte rei, ergo si à parte rei est omninò indistinctum, tale quoque in cognitione debet apparere, ergo nequit distinctio rationis stare simul cum intuitiva cognitione. Conf. quia distinctio rationis ponit aliquid in objecto, quod non habet à parte rei, nam facit ipsum distinctum, cum tale non sit à parte rei; sed cognitio intuitiva non ponit aliquid in objecto, quod non reperiatur in ipso à parte rei, alioquin aliter illud repræsentaret, ac sit à parte rei, ergo distinctio rationis in objecto, & cognitio ejusdem intuitiva omninò repugnant.

Respondent Hurtad. & Ariag. aliud esse, quod per cognitionem intuitivam objectum appareat, sicut est, aliud autem quod apparere debeat secundum se totum, hoc secundum non est necessarium ad rationem intuitivę, sed comprehensivę; solum igitur primum est de ratione cognitionis intuitivæ, & hoc etiam habetur in cognitione intuitiva, quando contingit distinctio rationis, tunc enim objectum, licet non appareat secundum se totum, adhuc tamen nec apparet aliter; ac est, sed apparet sicuti est, licet non secundum se totum, & sic inquit Hurtad. posse notitiam quoque intuitivam repræsentare objectum, sicuti est, licet inadæquatè, unde si intuitivè cognoscereturhominem esse animal, non autem rationale, tunc adhuc cognoscereturhomo, sicut est à parte rei, licet inadæquatè. Hæc tamen responsio ex ipsa nostra probatione facilè retunditur, nam quandò objectum per cognitionem intuitivam apprehenditur partialiter tantum, & inadæquatè, vel tunc apparet in objecto aliqua distinctio, & præcisio, vel non; si non, jam habetur intentum, quod distinctio rationis non stat cum intuitivâ cognitione, si apparet, ergo non repræsentatur objectum, sicut est in seipso, sed aliter, nam in se à parte rei nullam admittit distinctionem, & tamen in ea cognitione repræsentatur distinctum. Unde adverte, me non ex eo capite allatam impugnare solutionem, quia dari nequeat cognitio intuitiva inadæquata, nam & ego fateor dari posse cognitionem intuitivam alicujus objecti, quæ tamen adæquata non sit, quia non attingit illud secundum omnes ejus formalitates, sed aliquas tantum, ut mox conclusione sequenti explicabitur, sed ex eo capite impugno, quod intellectus dum ratione distinguit, ponit distinctionem in objecto, quam tamen à parte rei non habet, cum ergo cognitio intuitiva repræsentare debeat objectum, sicuti est à parte rei, certè cum tali distinctione ipsum repræsentare nequibit, quia à parte rei est omninò indistinctum. Conf. quia quantumcumque concedatur notitiam intuitivam posse esse aliquo pacto inadæquatam, & præcisivam, numquam tamen poterit hinc sufficienter probari, quod possit haberi per ipsam distinctio rationis, nam semper de ratione ipsius est, quod exprimat objectum, in quod tendit, ut est à parte rei, sed exprimendo distinctionem rationis, & repræsentando multiplex, quod est unum, & idem à parte rei, non exprimit id quod convenit objecto à parte rei, sed tantùm per operationem intellectus, ergo &c.

319 Altera Conclusio est, cognitionem intuitivam cum nostra formali distinctione benè consistere, eamque attingere. Conclusio deducitur ex Scoto locis omnibus citatis, ubi dicit distinctionem in objecto perceptam ab intellectu intuitivo esse debere ex natura rei realem, vel saltem formalem, quia intellectus intuitivus nihil omninò fingit in objecto, aut aliter concipit, quam sit à parte rei, nec divisivè, nec præcisivè; & hinc concludit, attributa divina etiam comparatione divini intellectus esse ex natura rei formaliter distincta, quia intuitivè videt unum non esse formaliter aliud, in qua intuitione nulla intervenit fictio, aut intellectus negotiatio; colligitur etiam apertè ex 1. d. 1. qu. 2. art. 2. ubi docet posse de potentia Dei absoluta videri ab intellectu Beato divinam essentiam sine relationibus, ac unum attributum sine alio, ea præsertim ratione, quia inter illhæc versatur distinctio ex natura rei formalis. Suadetur primò ex opposito fundamento præcedentis